ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
VERICA TRSTENJAK
της 13ης Μαρτίου 2008 [1]

Πίνακας περιεχομένων

I — Εισαγωγή ..... I - 6140

II — Νομικό πλαίσιο ..... I - 6141

III — Περιστατικά και διαδικασία ..... I - 6142

A — Το ιστορικό της υποθέσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου ..... I - 6142

B — Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ..... I - 6145

1. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως ..... I - 6145

2. Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως ..... I - 6146

3. Επί του τρίτου λόγου της ακυρώσεως ..... I - 6148

4. Επί των ζητηθέντων μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και διεξαγωγής αποδείξεων ..... I - 6148

Γ — Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων ..... I - 6149

Δ — Οι λόγοι αναιρέσεως και οι ισχυρισμοί των διαδίκων ..... I - 5150

IV — Νομική εκτίμηση ..... I - 6154

— Προκαταρκτικές παρατηρήσεις ..... I - 6154

1. Εκτιμήσεις ουσιαστικού δικαίου ..... I - 6154

2. Εκτιμήσεις δικονομικής φύσεως ..... I - 6156

— Εξέταση των λόγων αναιρέσεως ..... I - 6157

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

1. Πρώτος λόγος αναιρέσεως: Παραβίαση της αρχής του καταμερισμού των καθηκόντων μεταξύ κράτους εξαγωγής και κράτους εισαγωγής ... I - 6157

Επί του καταμερισμού των καθηκόντων μεταξύ κράτους εξαγωγής και κράτους εισαγωγής ..... I - 6157

Επί του ζητήματος που αφορά ενδεχομένως αποκλίνουσα εκτίμηση σε περίπτωση καταχρηστικής συμπεριφοράς εκ μέρους των αρχών του κράτους εξαγωγής ..... I - 6159

2. Δεύτερος λόγος αναιρέσεως: Προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο και άλλων δικαιωμάτων άμυνας ..... I - 6161

3. Τρίτος λόγος αναιρέσεως: κατανομή του βάρους εκθέσεως και αποδείξεως των περιστατικών ..... I - 6166

4. Τέταρτος λόγος αναιρέσεως: αποχή από διεξαγωγή αποδείξεων ..... I - 6170

5. Πέμπτος λόγος αναιρέσεως: Νομικός χαρακτηρισμός εγγράφων και περιστατικών σε σχέση με φερόμενες παραβάσεις καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών και της Επιτροπής ..... I - 6171

α) Επί των φερομένων παραβάσεων καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών ..... I - 6171

i) Εκτίμηση των επίμαχων 32 πιστοποιητικών A.TR.1 ως προϊόντος πλαστογραφήσεως ..... I - 6171

ii) Επί του πιστοποιητικού A.TR.1 WVB D 437214 ..... I - 6172

iii) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών τελωνειακών αρχών σε σχέση με τις σφραγίδες ..... I - 6172

iv) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών όσον αφορά την καταχώριση επίσημων εγγράφων ..... I - 6172

v) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών λόγω συμπράξεως κατά την έκδοση ανακριβών πιστοποιητικών ..... I - 6173

vi) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών στο πλαίσιο της διοικητικής συνδρομής ..... I - 6173

vii) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών λόγω άλλων περιστάσεων και της ματαιώσεως ερευνών στη Μερσίνα I - 6174

β) Επί των φερομένων παραβάσεων καθήκοντος εκ μέρους της Επιτροπής ..... I - 6174

i) Παράβαση καθήκοντος κατά την εποπτεία του προτιμησιακού καθεστώτος έναντι της Τουρκίας ..... I - 6174

ii) Παράβαση καθήκοντος λόγω παραλείψεως αποστολής αποτυπωμάτων σφραγίδων ..... I - 6175

iii) Παράβαση υποχρεώσεως προς έγκαιρη προειδοποίηση εισαγωγέων ..... I - 6176

iv) Παράβαση καθήκοντος κατά τη διευκρίνιση και εκτίμηση των περιστατικών στο πλαίσιο των ερευνών στην Τουρκία ..... I - 6178

γ) Προσωρινό συμπέρασμα ..... I - 6178

6. Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως: μη υποβολή της υποθέσεως στην τελωνειακή επιτροπή και στο Συμβούλιο Συνδέσεως από την Επιτροπή ..... I - 6178

7. Επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως: Μη λήψη υπόψη του εννόμου συμφέροντος της αναιρεσείουσας όσον αφορά το πιστοποιητικό A.TR.1 WVB D 437214 ..... I - 6179

8. Επί του ογδόου λόγου αναιρέσεως: στάθμιση των λόγων επιείκειας και των κινδύνων ..... I - 6181

9. Επί του ενάτου λόγου αναιρέσεως: Παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ ..... I - 6182

V — Αποτέλεσμα της εξετάσεως ..... I - 6184

VI — Δικαστικά έξοδα ..... I - 6184

VII — Πρόταση ..... I - 6184

I — Εισαγωγή

1. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καλείται να αποφασίσει επί αιτήσεως αναιρέσεως που υπέβαλε η εταιρία C.A.S. SpA κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 6ης Φεβρουαρίου 2007 στην υπόθεση CAS κατά Επιτροπής[2]. Η αναιρεσείουσα και προσφεύγουσα πρωτοδίκως (στο εξής: αναιρεσείουσα) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως αυτής, με την οποία το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε την απόφαση της Επιτροπής της 18ης Οκτωβρίου 2002 (REC 10/01, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση) περί απορρίψεως της αιτήσεως επιστροφής εισαγωγικών δασμών ύψους 1 702 340,25 ευρώ σε σχέση με 32 από τα συνολικώς 48 υποβληθέντα πιστοποιητικά εισαγωγής και, κατά συνέπεια, απέρριψε την προσφυγή της περί μερικής ακυρώσεως αυτής της αποφάσεως.

2 — Απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2007, Τ-23/03 (Συλλογή 2007, σ. II-289, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

II — Νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση για τη διαγραφή δασμών

2. Όσον αφορά τη δυνατότητα διαγραφής εισαγωγικών δασμών, το άρθρο 239 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1, στο εξής: ΚΤΚ), προβλέπει τα ακόλουθα:

«Η διαγραφή […] εισαγωγικών […] δασμών είναι δυνατή σε περιπτώσεις […] οι οποίες […] προκύπτουν από περιστάσεις που δεν συνεπάγονται ούτε δόλο ούτε πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερόμενου. Οι καταστάσεις στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί η διάταξη αυτή, καθώς και οι λεπτομέρειες της διαδικασίας που πρέπει να ακολουθείται, καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής […]».

3. Το άρθρο 905, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 2913/92 (ΕΕ L 253, σ. 1, στο εξής: κανονισμός εφαρμογής του ΚΤΚ), ορίζει τα εξής:

«Όταν η τελωνειακή αρχή απόφασης, στην οποία έχει υποβληθεί αίτηση επιστροφής ή διαγραφής βάσει του άρθρου 239, παράγραφος 2, του [ΚΤΚ] δεν είναι σε θέση να αποφασίσει, με βάση το άρθρο 899 και η αίτηση συνοδεύεται από αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν ειδική κατάσταση που προκύπτει από περιστάσεις για τις οποίες δεν υπήρξε δόλος ή προφανής αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου, το κράτος μέλος, στο οποίο υπάγεται η αρχή, διαβιβάζει τον φάκελο στην Επιτροπή για να ληφθεί απόφαση σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπουν τα άρθρα 906 έως 909.

[…]»

4. Το άρθρο 904, στοιχείο γ΄, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ έχει ως εξής:

«Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών δασμών δεν εγκρίνεται όταν, κατά περίπτωση, ο μόνος λόγος υποστήριξης της αίτησης επιστροφής ή διαγραφής συνίσταται:

[…]

γ) στην προσκόμιση, έστω και με καλή πίστη, για τη χορήγηση προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης για εμπορεύματα που διασαφίστηκαν για να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία, εγγράφων τα οποία εκ των υστέρων αποδείχτηκε ότι ήταν ψευδή, πλαστογραφημένα ή δεν ίσχυαν για τη χορήγηση αυτής της προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης.»

5. Το άρθρο 236 του ΚΤΚ ορίζει τα εξής:

«1. Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών πραγματοποιείται εφόσον αποδεικνύεται ότι κατά τη στιγμή της πληρωμής τους το ποσό τους δεν οφειλόταν νομίμως ή ότι το ποσό βεβαιώθηκε κατά παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2.

Η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών πραγματοποιείται εφόσον αποδεικνύεται ότι κατά τη στιγμή της βεβαίωσης τους το ποσό τους δεν οφειλόταν νομίμως ή ότι το ποσό βεβαιώθηκε κατά παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2.

Δεν χορηγείται επιστροφή ή διαγραφή δασμών όταν τα γεγονότα που οδήγησαν στην πληρωμή ή τη βεβαίωση ποσού το οποίο δεν οφειλόταν νομίμως προκύπτουν από δόλιο τέχνασμα του ενδιαφερομένου.

[…]»

6. Το άρθρο 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ ορίζει ότι δεν επιτρέπεται εκ των υστέρων βεβαίωση δασμών που προκύπτουν από τελωνειακή οφειλή όταν το νομίμως οφειλόμενο ποσό των δασμών δεν βεβαιώθηκε από λάθος των ίδιων των τελωνειακών αρχών, το οποίο λογικά δεν μπορούσε να ανακαλύψει ο οφειλέτης, εφόσον ο τελευταίος ενήργησε με καλή πίστη και τήρησε όλες τις διατάξεις που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία όσον αφορά την τελωνειακή διασάφηση.

III — Περιστατικά και διαδικασία

Α — *Το ιστορικό της υποθέσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου*

7. Η αναιρεσείουσα είναι μια εταιρία ιταλικού δικαίου και κατά 95,1 % θυγατρική της Steinhauser GmbH (στο εξής: Steinhauser), με έδρα το Ravensburg (Γερμανία). Η κύρια δραστηριότητα της αναιρεσείουσας συνίσταται στη μεταποίηση εισαγόμενων συμπυκνωμένων χυμών φρούτων. Παράλληλα ασχολείται με την εισαγωγή αυτών των προϊόντων στην Ιταλία. Τις εμπορικές σχέσεις με τους αλλοδαπούς προμηθευτές διατηρεί ουσιαστικώς η εταιρία Steinhauser.

8. Κατά τις διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου, μεταξύ της 5ης Απριλίου 1995 και της 20ής Νοεμβρίου 1997 η αναιρεσείουσα εισήγαγε και έθεσε σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας ποσότητες συμπυκνωμένου χυμού μήλου και αχλαδιού, που δηλώθηκαν

ως προϊόντα προελεύσεως και καταγωγής Τουρκίας. Η εισαγωγή εντός της Κοινότητας προϊόντων αυτού του είδους πραγματοποιήθηκε με πιστοποιητικά A.TR.1, οπότε τα προϊόντα αυτά έτυχαν της απαλλαγής δασμών που προβλέπει η Συμφωνία Συνδέσεως, η οποία υπογράφηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 1963 στην Άγκυρα από τη Δημοκρατία της Τουρκίας, αφενός, και τα κράτη μέλη της ΕΟΚ και την Κοινότητα, αφετέρου, και η οποία συνάφθηκε, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ. 48, στο εξής: Συμφωνία Συνδέσεως), και το πρόσθετο πρωτόκολλο το οποίο υπογράφηκε στις 23 Νοεμβρίου 1970 στις Βρυξέλλες και συνάφθηκε, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2760/72 του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/002, σ. 149).

9. Η τελωνειακή υπηρεσία της Ραβέννας (Ιταλία) προέβη σε εκ των υστέρων έλεγχο όσον αφορά τη γνησιότητα του πιστοποιητικού A.TR.1 D 141591, που υπέβαλε η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο μιας από τις εισαγωγές της κατά το χρονικό διάστημα από 5 Απριλίου 1995 έως 20 Νοεμβρίου 1997. Σύμφωνα με το άρθρο 29 της αποφάσεως 1/95 του Συμβουλίου Συνδέσεως ΕΚ-Τουρκίας, της 22ας Νοεμβρίου 1995, για την εφαρμογή της οριστικής φάσης της τελωνειακής ένωσης, ζητήθηκε από τις τουρκικές αρχές να εξακριβώσουν τη γνησιότητα του εν λόγω πιστοποιητικού.

10. Με έγγραφο της 15ης Μαΐου 1998 οι τουρκικές αρχές πληροφόρησαν την τελωνειακή υπηρεσία της Ραβέννας ότι από τον πραγματοποιηθέντα έλεγχο προέκυψε ότι το πιστοποιητικό αυτό δεν ήταν γνήσιο, δεδομένου ότι δεν είχε εκδοθεί από τις τουρκικές τελωνειακές αρχές. Εξάλλου, ανακοίνωσαν ότι θα πραγματοποιούνταν και άλλοι έλεγχοι.

11. Κατόπιν τούτου, οι ιταλικές αρχές προέβησαν στον εκ των υστέρων έλεγχο 103 πιστοποιητικών A.TR.1 που είχε υποβάλει η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο διαφόρων εισαγωγών.

12. Με έγγραφο της 10ης Ιουλίου 1998, η μόνιμη αντιπροσωπεία της Δημοκρατίας της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: μόνιμη τουρκική αντιπροσωπεία) πληροφόρησε την Επιτροπή ότι ορισμένα πιστοποιητικά A.TR.1 που είχε υποβάλει η αναιρεσείουσα, τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα του εγγράφου αυτού και αφορούν τις εξαγωγές της τουρκικής εταιρίας Akman στην Ιταλία, ήταν ψευδή («false»). Η Επιτροπή διαβίβασε το έγγραφο αυτό στις ιταλικές τελωνειακές αρχές με έγγραφο της 20ής Ιουλίου 1998.

13. Από τις 12 έως τις 15 Οκτωβρίου 1998 και από τις 30 Νοεμβρίου έως τις 2 Δεκεμβρίου 1998, η Μονάδα Συντονισμού για την Καταπολέμηση της Απάτης (UCLAF, πρόδρομος της OLAF) της Επιτροπής προέβη σε έρευνες στην Τουρκία.

14. Με έγγραφο της 8ης Μαρτίου 1999 η μόνιμη τουρκική αντιπροσωπεία πληροφόρησε την τελωνειακή υπηρεσία της Ραβέννας ότι 32 πιστοποιητικά A.TR.1 που είχε υποβάλει η αναιρεσείουσα (στο εξής: επίδικα πιστοποιητικά), περιλαμβανομένων 18 πιστοποιητικών που απαριθμούνται στο παράρτημα του εγγράφου της 10ης Ιουλίου 1998, δεν είχαν εκδοθεί ούτε είχαν θεωρηθεί από τις τουρκικές αρχές.

15. Οι ιταλικές τελωνειακές αρχές θεώρησαν ότι από το σύνολο της μεταξύ των ιδίων, της Επιτροπής, της UCLAF και των τουρκικών αρχών διεξαχθείσας αλληλογραφίας προέκυπτε ότι οι τελευταίες αυτές αρχές θεωρούσαν ότι 48 πιστοποιητικά A.TR.1, περιλαμβανομένων των επίδικων πιστοποιητικών, σε σχέση με εξαγωγές προς την Ιταλία που πραγματοποίησε η αναιρεσείουσα μέσω της τουρκικής εταιρίας Akman, ήταν είτε ψευδή είτε ανακριβή. Εν προκειμένω, τα 32 επίδικα πιστοποιητικά [που αντιστοιχούν σε δασμούς συνολικού ύψους 3 296 190 371 ιταλικών λιρών (LIT), ήτοι 1 702 340,25 ευρώ] θεωρήθηκαν πλαστογραφημένα, δεδομένου ότι δεν είχαν εκδοθεί ούτε θεωρηθεί από τις τουρκικές τελωνειακές αρχές. Αντιθέτως, τα 16 άλλα πιστοποιητικά (που αντιστοιχούν σε δασμούς συνολικού ύψους 1 904 763 758 LIT, ήτοι 983 728,38 ευρώ) θεωρήθηκαν ανίσχυρα, δεδομένου ότι, μολονότι είχαν εκδοθεί από τις τουρκικές τελωνειακές αρχές, τα σχετικά εμπορεύματα δεν ήταν καταγωγής Τουρκίας. Καθόσον τα 48 πιστοποιητικά θεωρήθηκαν στο σύνολό τους είτε πλαστογραφημένα είτε ανίσχυρα, τα σχετικά εμπορεύματα δεν μπορούσαν να τύχουν της προτιμησιακής δασμολογικής μεταχειρίσεως που προβλέπεται για τις εισαγωγές τουρκικών γεωργικών προϊόντων. Κατά συνέπεια, η ιταλική τελωνειακή αρχή ζήτησε από την αναιρεσείουσα να καταβάλει τους οφειλομένους δασμούς, συνολικού ύψους 5 200 954 129 LIT, ήτοι 2 686 068,63 ευρώ.

16. Με έγγραφο της 28ης Μαρτίου 2000 η αναιρεσείουσα, στηριζόμενη στο άρθρο 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, στο άρθρο 236 και στο άρθρο 239 του ΚΤΚ, ζήτησε από την τελωνειακή υπηρεσία της Ραβέννας να μη προβεί σε εκ των υστέρων βεβαίωση και να της επιστραφούν οι ζητούμενοι εισαγωγικοί δασμοί. Προς στήριξη του αιτήματός της, η αναιρεσείουσα επικαλέστηκε την καλή της πίστη, τα σφάλματα των αρμοδίων αρχών, τα οποία δεν μπορούσε να γνωρίζει, καθώς και παραβάσεις καθήκοντος αυτών των αρχών.

17. Με έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 2001, η Ιταλική Δημοκρατία ζήτησε από την Επιτροπή να αποφασίσει αν ήταν δικαιολογημένο να μη γίνει εκ των υστέρων βεβαίωση των εισαγωγικών δασμών που ζητούνταν από την αναιρεσείουσα δυνάμει του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ ή να επιστραφούν οι δασμοί αυτοί δυνάμει του άρθρου 239 του ΚΤΚ.

18. Με έγγραφο της 3ης Ιουνίου 2002, η Επιτροπή ζήτησε ορισμένες συμπληρωματικές πληροφορίες από τις ιταλικές αρχές, οι οποίες απάντησαν με έγγραφο της 7ης Ιουνίου 2002.

19. Με έγγραφο της 25ης Ιουλίου 2002 η Επιτροπή πληροφόρησε την αναιρεσείουσα για την πρόθεσή της να μην αποδεχθεί το αίτημά της. Πάντως, πριν λάβει οριστική απόφαση, η Επιτροπή κάλεσε την αναιρεσείουσα να της υποβάλει τις ενδεχομένως παρατηρήσεις της και να μελετήσει τον σχετικό φάκελο προκειμένου να λάβει γνώση των μη εμπιστευτικών εγγράφων. Στις 6 Αυγούστου 2002 οι εκπρόσωποι της αναιρεσείουσας

έλαβαν γνώση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου στα γραφεία της Επιτροπής. Εξάλλου, υπέγραψαν μια δήλωση επιβεβαιώνουσα ότι είχαν πρόσβαση στα έγγραφα που απαριθμούνταν στο παράρτημα αυτής της δηλώσεως.

20. Με έγγραφο της 15ης Αυγούστου 2002, η αναιρεσείουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στην Επιτροπή. Με αυτές, ενέμεινε ιδίως στη άποψή της ότι οι αρμόδιες τελωνειακές αρχές υπέπεσαν με τις ενέργειές τους σε σφάλματα τα οποία η ίδια δεν μπορούσε να διαγνώσει, σφάλματα τα οποία εξομοιώνει με παραβάσεις καθήκοντος ικανές να αποτελούν ειδική κατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ.

21. Στις 18 Οκτωβρίου 2002 η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, που κοινοποιήθηκε στην αναιρεσείουσα στις 21 Νοεμβρίου 2002. Η Επιτροπή, πρώτον, συνεπέρανε ότι ήταν δικαιολογημένο να βεβαιωθούν οι εισαγωγικοί δασμοί που αποτελούν το αντικείμενο του αιτήματος. Εντούτοις, δεύτερον, συνήγαγε ότι ήταν δικαιολογημένη η επιστροφή των εισαγωγικών δασμών όσον αφορά το μέρος εκείνο του αιτήματος που αφορούσε τα 16 ανίσχυρα πιστοποιητικά, καθόσον η αναιρεσείουσα βρισκόταν, αναφορικά με αυτά, σε μια ειδική κατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ. Αντιθέτως, τρίτον, όσον αφορά τα 32 επίδικα πιστοποιητικά, η Επιτροπή συνήγαγε ότι οι περιστάσεις που επικαλέσθηκε η αναιρεσείουσα δεν μπορούσαν να συνιστούν ειδική κατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφάσισε, με το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν δικαιολογείται επιστροφή των σχετικών εισαγωγικών δασμών, ύψους 1 702 340,25 ευρώ.

Β — *Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση*

22. Με δικόγραφο που περιήλθε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 29 Ιανουαρίου 2003, η αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή κατά της Επιτροπής, ζητώντας να ακυρωθεί το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Στήριξε τα αιτήματά της σε τρεις λόγους: πρώτον, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, δεύτερον, παράβαση του άρθρου 239 του ΚΤΚ και, τρίτον, παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ.

23. Η Επιτροπή ζήτησε από το Πρωτοδικείο να απορρίψει την προσφυγή και να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

24. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή στο σύνολό της.

1. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως

25. Με τον πρώτο λόγο, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας παραβιάστηκαν τα δικαιώματά της άμυνας ως εκ του ότι, μολονότι είχε πρόσβαση στον φάκελο που περιελάμβανε τα έγγραφα στα οποία η Επιτροπή στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση, εντούτοις

δεν είχε πρόσβαση σε έγγραφα αποφασιστικής σημασίας για την εκ μέρους της Επιτροπής συνολική εκτίμηση της καταστάσεως.

26. Απορρίπτοντας αυτόν τον λόγο, το Πρωτοδικείο έκρινε με τη σκέψη 88 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως ότι, σ' αυτόν τον τομέα, η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας συνεπάγεται απλώς και μόνον ότι πρέπει να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να καταστήσει επωφελώς γνωστή την άποψή του επί των οικείων στοιχείων, περιλαμβανομένων των εγγράφων που η Επιτροπή έλαβε υπόψη σε βάρος του για να στηρίξει την απόφασή της και, κατά συνέπεια, η αρχή αυτή δεν απαιτεί να παρέχει η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία, την πρόσβαση στο σύνολο των εγγράφων που ενδέχεται να έχουν σχέση με τη συγκεκριμένη υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί στο πλαίσιο αιτήσεως διαγραφής δασμών.

27. Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο έκρινε με τη σκέψη 92 ότι το γεγονός ότι τα έγγραφα των οποίων η αναιρεσείουσα δεν μπόρεσε να λάβει γνώση κατά τη διοικητική διαδικασία δεν μνημονεύονται ρητά στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποκλείει ορισμένα από τα έγγραφα αυτά να στήριξαν την προσβαλλόμενη απόφαση. Αυτό δεν μπορεί να ισχύει για το σύνολο της ογκώδους αλληλογραφίας στην οποία αναφέρεται η αναιρεσείουσα, διότι, τουλάχιστον όσον αφορά ορισμένα από αυτά, πρόκειται για έγγραφα τα οποία έχουν απλώς σχέση με το όλο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η υπόθεση. Όσον αφορά αυτά τα «έχοντα σχέση με το όλο πλαίσιο» έγγραφα, το Πρωτοδικείο εξέθεσε ότι, όταν δεν έχουν γνωστοποιηθεί έγγραφα που δεν χρησίμευσαν προς στήριξη της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ενδεχομένως έλλειψη ανακοινώσεώς τους είναι άνευ σημασίας, δεδομένου ότι τέτοια έγγραφα δεν μπορούν εν πάση περιπτώσει να έχουν κάποια επίπτωση επί της προσβαλλομένης αποφάσεως. Κατά συνέπεια, απέρριψε τον πρώτο λόγο ως μη ασκούντα επιρροή, καθόσον αυτός αφορούσε τη μη ανακοίνωση τέτοιων εγγράφων.

28. Όσον αφορά τα έγγραφα που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για να στηρίξει την απόφασή της, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε με τις σκέψεις 98 έως 100 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι, η αναιρεσείουσα έλαβε γνώση του περιεχομένου του φακέλου στα γραφεία της Επιτροπής και υπέγραψε μια γραπτή δήλωση με την οποία επιβεβαίωσε ρητώς ότι είχε πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα που είχαν άμεση και έμμεση σχέση με τον επίμαχο φάκελο. Επιπλέον, στη δήλωση αυτή προσαρτήθηκε κατάλογος που απαριθμεί όλα τα έγγραφα στα οποία ο εκπρόσωπος της αναιρεσείουσας είχε πρόσβαση. Βάσει αυτού του καταλόγου, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η αναιρεσείουσα έλαβε πράγματι γνώση του περιεχομένου διαφόρων εγγράφων, στα οποία, κατά τον ισχυρισμό της, δεν είχε πρόσβαση.

29. Όσον αφορά τις ανακοινώσεις που αντάλλαξαν η Επιτροπή και η UCLAF με τις τουρκικές αρχές και τις εθνικές τελωνειακές αρχές των κρατών μελών, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι από κανένα στοιχείο δεν μπορεί να υποτεθεί ότι η Επιτροπή στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση σε άλλα έγγραφα πέραν αυτών που περιλαμβάνονται στον φάκελο στον οποίο η αναιρεσείουσα είχε πρόσβαση, όταν έλαβε γνώση του περιεχομένου του στις 6 Αυγούστου 2002.

2. Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως

30. Ο δεύτερος λόγος, που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 239 του ΚΤΚ και ομοίως απορρίφθηκε από το Πρωτοδικείο, έχει τέσσερα σκέλη. Το πρώτο σκέλος αφορά τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό του πιστοποιητικού κυκλοφορίας A.TR.1 D 437214. Με το δεύτερο και το τρίτο σκέλος εκτίθενται,

αντιστοίχως, οι σοβαρές παραβάσεις καθήκοντος των τουρκικών αρχών και της Επιτροπής, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη ειδικής καταστάσεως κατά την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ. Τέλος, το τέταρτο σκέλος αφορά την προφανή ανυπαρξία αμελείας εκ μέρους της αναιρεσείουσας και τη στάθμιση των εμπορικών κινδύνων.

31. Ως προς το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε κατ' αρχάς ότι ο καθορισμός της καταγωγής των εμπορευμάτων βασίζεται στην κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρχών του κράτους εξαγωγής και των αρχών του κράτους εισαγωγής, υπό την έννοια ότι η καταγωγή καθορίζεται από τις αρχές του κράτους εξαγωγής, στη συνέχεια δε εξέτασε τη μεταξύ της Επιτροπής των ιταλικών και των τουρκικών αρχών διεξαχθείσα αλληλογραφία. Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε με τη σκέψη 122 ότι η Επιτροπή βασίστηκε ουσιαστικά στο έγγραφο των τουρκικών αρχών της 8ης Μαρτίου 1999 προς την τελωνειακή υπηρεσία της Ραβέννας, ως προς το μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά τα πλαστογραφημένα πιστοποιητικά. Πάντως, κατόπιν συγκρίσεως του περιεχομένου αυτού του εγγράφου με αυτό των μετέπειτα ανακοινώσεων των τουρκικών αρχών, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι ο χαρακτηρισμός του πιστοποιητικού D 437214 περιείχε ασάφειες και ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε βασίμως να συναγάγει ότι υπήρξε πλαστογράφηση του πιστοποιητικού D 437214 πριν από την έκδοση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως (σκέψεις 124 και 128). Εντούτοις, δεδομένου του περιεχομένου ενός εγγράφου της 22ας Αυγούστου 2003, δηλαδή σε χρόνο μεταγενέστερο της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, με το οποίο οι τουρκικές αρχές επιβεβαίωσαν τα περιεχόμενα στο έγγραφό τους της 8ης Μαρτίου 1999 συμπεράσματα, το γεγονός αυτό δεν αρκεί για να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, διότι η αναιρεσείουσα δεν έχει έννομο συμφέρον για την ακύρωση αποφάσεως λόγω τυπικού ελαττώματος στην περίπτωση κατά την οποία η ακύρωση της αποφάσεως θα είχε απλώς ως αποτέλεσμα την έκδοση νέας αποφάσεως, ουσιαστικά πανομοιότυπης προς την ακυρωθείσα (σκέψη 133).

32. Το Πρωτοδικείο εξέτασε στη συνέχεια το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου, το οποίο αφορά διάφορους ισχυρισμούς περί παραβάσεων καθήκοντος των τουρκικών αρχών, οι οποίοι στηρίζονται ουσιαστικά στην άποψη ότι οι εν λόγω αρχές πράγματι χορήγησαν και θεώρησαν τα επίδικα πιστοποιητικά.

33. Συναφώς, το Πρωτοδικείο εξέθεσε κατ' αρχάς, στις σκέψεις 150 έως 152 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, αφενός, μόνον οι τουρκικές αρχές είναι αρμόδιες να διαπιστώσουν αν έγγραφα που αυτές εξέδωσαν είναι πρωτότυπα ή πλαστογραφημένα και, αφετέρου, οι τουρκικές αρχές συνήγαγαν ότι τα επίδικα πιστοποιητικά ήταν πλαστά. Κατόπιν, απέρριψε τον ισχυρισμό της αναιρεσείουσας ότι από τα αποτυπώματα των σφραγίδων και τις υπογραφές που έφεραν τα επίδικα πιστοποιητικά καταδεικνύεται ότι προδήλως είχαν χορηγηθεί και επικυρωθεί από τις τουρκικές αρχές. Επίσης, η τήρηση μητρώων με καταχώριση των εκδιδόμενων από τις τουρκικές αρχές πιστοποιητικών δεν προβλέπεται ρητώς ούτε από η Συμφωνία Συνδέσεως ούτε από τις διατάξεις εφαρμογής της (σκέψη 161). Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο εξέθεσε ότι η προσκόμιση εγγράφων, τα οποία αποδείχθηκαν ψευδή, δεν επιτρέπει, καθεαυτή, να συναχθεί ότι υφίσταται οποιαδήποτε συμπαιγνία μεταξύ των εξαγωγέων και των τελωνειακών αρχών που τα εκδίδουν.

(σκέψεις 167 και 168). Τέλος, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι τουρκικές αρχές δεν παρέβησαν τις υποχρεώσεις τους παροχής συνδρομής και ότι ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας δεν βασίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο (σκέψεις 216 έως 218).

34. Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο εξέτασε το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου, ο οποίος αφορά μια σειρά παραβάσεων καθήκοντος, στις οποίες φέρεται ότι υπέπεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

35. Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε κατ' αρχάς τις διεξαχθείσες από την UCLAF στην Τουρκία έρευνες και έκρινε ότι δεν αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή προσέκρουσε στο πλαίσιο της συμφωνηθείσας με τη Δημοκρατία της Τουρκίας διοικητικής συνδρομής σε δυσχέρειες που θα δικαιολογούσαν την υποβολή του ζητήματος στο Συμβούλιο Συνδέσεως ή στη μεικτή επιτροπή της τελωνειακής ενώσεως (σκέψεις 238 έως 240). Το Πρωτοδικείο εκτίμησε στη συνέχεια ότι ούτε η Συμφωνία Συνδέσεως ούτε οι αποφάσεις του Συμβουλίου Συνδέσεως ούτε οι εφαρμοστέες κοινοτικές ρυθμίσεις προβλέπουν κάποια υποχρέωση ανακοινώσεως δειγμάτων σφραγίδων και υπογραφών μεταξύ των συμβαλλομένων μερών (σκέψεις 249 έως 257), ειδοποιήσεως των εισαγωγέων, όταν υφίστανται αμφιβολίες περί του κύρους των τελωνειακών πράξεών τους στο πλαίσιο προτιμησιακού καθεστώτος (σκέψη 270) ή εφαρμογής μιας συγκεκριμένης μεθόδου έρευνας από την UCLAF (σκέψη 284).

36. Το τέταρτο σκέλος του δευτέρου λόγου, το οποίο αφορά την έλλειψη προφανούς αμέλειας εκ μέρους της αναιρεσείουσας, το Πρωτοδικείο απέρριψε ως μη ασκών επιρροή, αφού διαπίστωσε ότι η Επιτροπή, στο τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά τα πλαστογραφημένα πιστοποιητικά, δεν έλαβε θέση επί του ζητήματος της επιμελείας ή της αμελείας της αναιρεσείουσας (σκέψεις 295 και 296).

3. Επί του τρίτου λόγου της ακυρώσεως

37. Το Πρωτοδικείο απέρριψε στη συνέχεια τον τρίτο λόγο που αφορά παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ, δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα δεν ήταν σε θέση να αποδείξει ότι ενέργειες των αρμοδίων αρχών συνέβαλαν στην έκδοση ή στην αποδοχή των επίδικων πιστοποιητικών που αποδείχθηκαν ψευδή. (σκέψεις 303 έως 307).

4. Επί των ζητηθέντων μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και διεξαγωγής αποδείξεων

38. Τέλος, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφορά αποδείξεων και τη ζητηθείσα διεξαγωγή αποδείξεων από την αναιρεσείουσα ως είτε άνευ αντικειμένου είτε άνευ σημασίας ή μη αναγκαίες για την έκδοση αποφάσεως επί της διαφοράς (σκέψεις 314 έως 333).

Γ — *Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων*

39. Η αναιρεσείουσα άσκησε την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως με δικόγραφο της 13ης Απριλίου 2007, το οποίο πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Απριλίου 2007.

40. Η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο

— να αναιρέσει την απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Φεβρουαρίου 2007 στην υπόθεση Τ-23/03,

— να κάνει δεκτά τα αιτήματα που είχαν προβληθεί πρωτοδίκως, επικουρικώς δε να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο,

— να κάνει δεκτά τα αιτήματα περί λήψεως μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που είχε υποβάλει η αναιρεσείουσα με υπομνήματα της 28ης Ιανουαρίου 2003, της 4ης Αυγούστου 2003 και της 11ης Αυγούστου 2003,

— να καταδικάσει την καθής της πρωτόδικης δίκης στα δικαστικά έξοδα.

41. Με δικόγραφο της 22ας Ιουνίου 2007, το οποίο πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Ιουνίου 2005, η Επιτροπή κατέθεσε υπόμνημα αντικρούσεως επί της αιτήσεως αναιρέσεως με το οποίο ζητεί από το Δικαστήριο

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της,

— να κάνει δεκτά εξ ολοκλήρου τα υποβληθέντα πρωτοδίκως αιτήματα της Επιτροπής και

— να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων της σε πρώτο βαθμό δίκης.

42. Με διάταξη της 30ής Ιουλίου 2007, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου έκρινε ότι δεν είναι αναγκαία η κατάθεση υπομνήματος απαντήσεως.

43. Μετά την έγγραφη διαδικασία, διεξήχθη στις 10 Ιανουαρίου 2008 η επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατά την οποία οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικώς τους ισχυρισμούς τους.

Δ — *Οι λόγοι αναιρέσεως και οι ισχυρισμοί των διαδίκων*

44. Εκ προοιμίου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αίτηση αναιρέσεως λαμβάνει εξ ολοκλήρου ως προϋπόθεση ότι τα επίδικα πιστοποιητικά δεν ήταν πλαστογραφημένα. Το Πρωτοδικείο έκρινε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι τα επίδικα πιστοποιητικά 32 A.TR.1 ήταν πλαστογραφημένα και δεν εκδόθηκαν από τις τουρκικές αρχές. Η αίτηση αναιρέσεως σκοπεί στην αμφισβήτηση αυτής της διαπιστώσεως του Πρωτοδικείου και, ως εκ τούτου, είναι απαράδεκτη. Επί πλέον, η Επιτροπή προτείνει διάφορες ενστάσεις απαραδέκτου κατά ορισμένων λόγων αναιρέσεως.

45. Η αναιρεσείουσα προβάλλει εννέα λόγους αναιρέσεως.

46. Με τον *πρώτο λόγο αναιρέσεως*, η *αναιρεσείουσα* υποστηρίζει την άποψη ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη, δεχόμενο την αποκλειστική αρμοδιότητα των τουρκικών αρχών να ελέγξουν τη γνησιότητα ή την ακρίβεια των πιστοποιητικών κυκλοφορίας εμπορευμάτων A.TR.1. Συναφώς, η αναιρεσείουσα επιμένει ότι, όταν υπάρχουν επαρκείς αντικειμενικές ενδείξεις για τη συμμετοχή των αρμόδιων τελωνειακών αρχών των τρίτων χωρών στις εν λόγω παρατυπίες, ή ακόμη και στην περίπτωση συγκεκριμένης υπόνοιας μιας τέτοιας συμπεριφοράς, παύει να υφίσταται η αποκλειστική αρμοδιότητα αυτών των αρχών.

47. Κατά την άποψη της *Επιτροπής*, λαμβανομένου υπόψη ότι το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι δεν αποδείχθηκε καμία συμμετοχή των τουρκικών αρχών στην πλαστογράφηση των επίδικων πιστοποιητικών, δεν υπάρχει καμία αφορμή για την ύπαρξη αμφιβολιών ως προς τον καταμερισμό καθηκόντων μεταξύ των τουρκικών και των κοινοτικών τελωνειακών αρχών.

48. Με τον *δεύτερο λόγο αναιρέσεως*, η *αναιρεσείουσα* προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο κακώς δέχτηκε ότι το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο αφορά μόνον έγγραφα στα οποία η Επιτροπή στήριξε την επίδικη απόφασή της. Εμπιστευτικά έγγραφα πρέπει επίσης να αποτελούν αντικείμενο του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο. Η Επιτροπή οφείλει τουλάχιστον να επισημαίνει την ύπαρξη εμπιστευτικών εγγράφων και να προσαρτά μια μη εμπιστευτικού περιεχομένου σύνοψη.

49. Η *Επιτροπή* απαντά ότι ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας δεν έχει κανένα έρεισμα στο κοινοτικό δίκαιο.

50. Με τον *τρίτο λόγο αναιρέσεως*, η *αναιρεσείουσα* διατυπώνει την αιτίαση ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι αυτή φέρει εξ ολοκλήρου το βάρος αποδείξεως εκείνων των πραγματικών περιστατικών, τα οποία χαρακτηρίζουν μια «ειδική κατάσταση» κατά την έννοια των άρθρων 239 του ΚΤΚ και 905 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ, εφόσον πρόκειται για περιστατικά που συνέβησαν σε τρίτες χώρες (εν προκειμένω, στην Τουρκία) ή που εμπίπτουν στο πεδίο δραστηριοτήτων και επιρροής της Επιτροπής. Μια τέτοιου είδους κατανομή του βάρους αποδείξεως απαιτεί από τον προσφεύγοντα κάτι το αδύνατο και απαράδεκτο. Ο εν λόγω

διάδικος τήρησε το καθήκον του παροχής αποδείξεων με την έκθεση αντικειμενικών ενδείξεων που δημιουργούν σοβαρές αμφιβολίες και κάποια πιθανολόγηση αναφορικά με τις εν λόγω παρατυπίες.

51. Κατά την άποψη της *Επιτροπής*, δεν πρόκειται εδώ για ένα ζήτημα κατανομής του βάρους αποδείξεως. Αντιθέτως, το ζήτημα του βάρους αποδείξεως τίθεται μόνον όταν ένας αμφισβητούμενος πραγματικός ισχυρισμός είναι τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως δεκτικός αποδείξεως. Αντιθέτως, η αντιστροφή του βάρους αποδείξεως θα κατέληγε να δημιουργηθεί σε βάρος της, καθώς και σε βάρος των κοινοτικών τελωνειακών αρχών και αυτών των τρίτων χωρών, εκ των προτέρων μια «γενική υποψία» και να της επιβληθεί η —από πολλές απόψεις αδύνατη— υποχρέωση ανταποδείξεως. Επί πλέον, η Επιτροπή τονίζει ότι πρόκειται για απλώς υποθέσεις της αναιρεσείουσας και όχι για αντικειμενικές ενδείξεις.

52. Με τον *τέταρτο λόγο αναιρέσεως*, η *αναιρεσείουσα* υποστηρίζει την άποψη ότι το Πρωτοδικείο, μη επιτρέποντας την εκ μέρους της προσφορά αποδείξεων και τη ζητηθείσα από αυτή διεξαγωγή αποδείξεων, παρέβη το άρθρο 68, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Αυτό ισχύει πολλώ μάλλον, καθόσον το Πρωτοδικείο απαίτησε πάρα πολλά από αυτή όσον αφορά το βάρος αποδείξεως. Επί πλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι το αίτημά της αφορούσε, αφενός, όλα τα έγγραφα του φακέλου και, αφετέρου, μόνο χάριν παραδείγματος ορισμένα έγγραφα, όπως π.χ. την έκθεση της OLAF της 9ης Δεκεμβρίου 1998, το Πρωτοδικείο κακώς θεώρησε ότι το αίτημά της για την προσκόμιση εγγράφων από τον διοικητικό φάκελο ήταν άνευ αντικειμένου (σκέψη 313).

53. Η *Επιτροπή* προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο ορθώς απέρριψε τα περί διεξαγωγής αποδείξεων και προσφοράς αποδείξεων αιτήματα της αναιρεσείουσας ως αλυσιτελή και στερούμενα σημασίας, διότι στον φάκελο περιέχονταν ήδη σχετικές και σε λογική ακολουθία μεταξύ τους αποδείξεις.

54. Ο *πέμπτος λόγος αναιρέσεως* αφορά σφάλματα στα οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά τον νομικό χαρακτηρισμό εγγράφων και περιστατικών σε σχέση με τις παραβάσεις καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών και της Επιτροπής.

55. Όσον αφορά τις φερόμενες παραβάσεις καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών, η *αναιρεσείουσα*, πρώτον, φρονεί ότι το Πρωτοδικείο ερμήνευσε και χαρακτήρισε εσφαλμένως από νομική άποψη τα επίδικα πιστοποιητικά. Δεύτερον, βάλλει κατά της εκ μέρους του Πρωτοδικείου ερμηνείας της πλαστογραφήσεως του πιστοποιητικού A.TR.1 D 437214. Τρίτον, από τη σύγκριση των αποτυπωμάτων σφραγίδων στα αναγνωρισθέντα ως ανακριβή με τα θεωρηθέντα ως πλαστογραφημένα πιστοποιητικά δεν προκύπτει καμία διαφορά, πράγμα που καταδεικνύει ότι τα επίδικα πιστοποιητικά εσφαλμένως χαρακτηρίσθηκαν ως πλαστογραφημένα. Τέταρτον, η αναιρεσείουσα έχει την άποψη ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη, μη αναγνωρίζοντας ότι η Τουρκία είχε νομικώς υποχρέωση, βάσει διαφόρων διατάξεων των αποφάσεων 1/95 και 1/96, να καταχωρίσει στα μητρώα τα εκδοθέντα πιστοποιητικά. Επί πλέον, βάλλει κατά της εκτιμήσεως του Πρωτοδικείου ότι οι πλαστογράφοι έχουν κάθε συμφέρον να χρησιμοποιούν για πλαστογραφημένα πιστοποιητικά αριθμούς καταχωρίσεως αντιστοιχούντες σε νομότυπο πιστοποιητικό. Συναφώς, θεωρεί ως δεδομένο

ότι μια διπλή εισαγωγή με τον ίδιο αριθμό καταχωρίσεως θα γινόταν αμέσως αντιληπτή, ιδίως δε εφόσον λιμένας εισαγωγής ήταν η Ραβέννα και ούτε σε μία περίπτωση δεν διαπιστώθηκε διπλός αριθμός καταχωρίσεως. Πέμπτον, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι υπήρξε σύμπραξη των τουρκικών αρχών κατά την έκδοση των επίδικων πιστοποιητικών, διότι αυτές θα είχαν μπορέσει να εμποδίσουν κατά τον εκτελωνισμό κατά την εξαγωγή τη χρήση πλαστογραφημένων πιστοποιητικών, ελέγχοντας τα προσκομισθέντα πιστοποιητικά και τα εμπορεύματα. Έκτον, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά της νομικής εκτιμήσεως του Πρωτοδικείου όσον αφορά τη φερόμενη παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών στο πλαίσιο της παροχής διοικητικής συνδρομής και, ειδικότερα, κατά της διαπιστώσεως ότι οι αρχές αυτές δεν προέβησαν σε αντιφατικές δηλώσεις. Τέλος, αναφέρεται σε ορισμένες περιστάσεις που, κατά την άποψή της, καταδεικνύουν τη σύμπραξη των τουρκικών αρχών κατά την έκδοση των επίδικων πιστοποιητικών.

56. Εκ προοιμίου, η *Επιτροπή* υποστηρίζει την άποψη ότι η αναιρεσείουσα αντιλαμβάνεται εσφαλμένως τη φύση των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου σε σχέση με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως. Αυτός ο λόγος δεν αφορά νομικά ζητήματα, αλλά εμπεριέχει εκτιμήσεις πραγματικών περιστατικών, οι οποίες δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της κατ' αναίρεση διαδικασίας. Επί πλέον, η αναιρεσείουσα ανεπιτρέπτως ανέπτυξε εκ νέου στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου αναιρέσεως τους πρωτοδίκως προβληθέντες ισχυρισμούς της. Δεν είναι σε θέση να καταστήσει σαφές κατά πόσον το Πρωτοδικείο υπέπεσε εν προκειμένω σε νομική πλάνη. Οι ισχυρισμοί της είναι αστήρικτοι και χωρίς καμία αποδεικτική αξία. Η τήρηση μητρώων δεν προβλέπεται υποχρεωτικώς ούτε στη Συμφωνία Συνδέσεως ούτε σε άλλες εν προκειμένω εφαρμοστέες διατάξεις.

57. Όσον αφορά τις φερόμενες παραβάσεις της Επιτροπής, η *αναιρεσείουσα* έχει την άποψη ότι υφίστανται επαρκείς αντικειμενικές ενδείξεις για συστηματικές και ενσυνείδητες παραβάσεις των αρμοδίων τουρκικών αρχών, που έπρεπε να δικαιολογούν ενισχυμένο έλεγχο του προτιμησιακού καθεστώτος εκ μέρους της Επιτροπής. Στηριζόμενη στο άρθρο 93 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ και στο άρθρο 4 της αποφάσεως 1/96, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει την άποψη ότι η Δημοκρατία της Τουρκίας και η Επιτροπή είχαν κατά τη διάρκεια επίσης του κρίσιμου χρονικού διαστήματος τη νομική υποχρέωση να ανακοινώνουν ή να ζητούν δείγματα σφραγίδων και υπογραφών που χρησιμοποιούσαν οι τουρκικές αρχές. Το Πρωτοδικείο υπέπεσε επίσης σε νομική πλάνη, μη καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να προειδοποιήσει τους εισαγωγείς συμπυκνωμένου χυμού φρούτων το αργότερο στα τέλη του 1994 ή στις αρχές του 1995 για την ύπαρξη παρατυπιών στην Τουρκία κατά την έκδοση πιστοποιητικών κυκλοφορίας εμπορευμάτων A.TR.1. Επί πλέον, η UCLAF παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 1 και 3 του κανονισμού (ΕΚ) 1073/99 για διεξαγωγή νομότυπης έρευνας στην Τουρκία, δεδομένου ότι δεν εφάρμοσε συγκεκριμένες μεθόδους έρευνας.

58. Κατά την άποψη της *Επιτροπής*, η αναιρεσείουσα περιορίζεται και πάλι στην αμφισβήτηση διαπιστώσεων και εκτιμήσεων πραγματικών περιστατικών από το Πρωτοδικείο. Ούτε η Τουρκία ούτε αυτή υποχρεούνταν βάσει των εν προκειμένω εφαρμοστέων κανόνων δικαίου να διαβιβάζουν δείγματα σφραγίδων ή υπογραφών. Όσον αφορά την υποχρέωση προειδοποιήσεως

των εισαγωγέων, την οποία υπέχει κατά την αναιρεσείουσα, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι εν προκειμένω επίδικες εισαγωγές χρονολογούνται από το χρονικό διάστημα μεταξύ Απριλίου 1995 και Νοεμβρίου 1997, ενώ αμφιβολίες για τη γνησιότητα και την από απόψεως περιεχομένου ακρίβεια τουρκικών πιστοποιητικών A.TR.1 ανέκυψαν μετέπειτα, δηλαδή από το 1998.

59. Η *αναιρεσείουσα* προβάλλει με τον *έκτο λόγο αναιρέσεως* ότι το Πρωτοδικείο παρέλειψε να χαρακτηρίσει τη μη υποβολή του ζητήματος στην τελωνειακή επιτροπή και στο Συμβούλιο Συνδέσεως από την Επιτροπή ως συνιστώσα πλημμελή συμπεριφορά. Αναφέρεται συναφώς στην απόφαση «τουρκικές τηλεοράσεις [3]».

60. Η *Επιτροπή* προβάλλει ότι, λαμβανομένης υπόψη της συνεπούς και άψογης προθυμίας προς συνεργασία των τουρκικών αρχών, δεν είχε κανένα λόγο να υποβάλει το ζήτημα στην τελωνειακή επιτροπή ή στο Συμβούλιο Συνδέσεως.

61. Με τον *έβδομο λόγο αναιρέσεως*, η *αναιρεσείουσα* προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο αγνόησε το έννομο συμφέρον της για την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως σε σχέση με το πιστοποιητικό A.TR.1 D 437214, δεδομένου ότι, λαμβανομένης υπόψη της τριετούς προθεσμίας του άρθρου 218, παράγραφος 3, του ΚΤΚ αναφορικά με την απόφαση του Πρωτοδικείου επί μιας φερόμενης «πλαστογραφήσεως» του πιστοποιητικού D437214, δεν θα ήταν πλέον θεμιτό να επιβληθεί με νέα απόφαση ο άπαξ διαγραφείς ή επιστραφείς δασμός.

62. Κατά την άποψη της *Επιτροπής*, η εκ μέρους της αναιρεσείουσας ερμηνεία του άρθρου 905 επ. του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ και του άρθρου 218, παράγραφος 3, του ΚΤΚ είναι εσφαλμένη, διότι η εν προκειμένω επίδικη απόφαση εκδόθηκε εντός της ανωτέρω μνημονευθείσας προθεσμίας και δεν ακυρώθηκε από το Πρωτοδικείο.

63. Με τον *όγδοο λόγο αναιρέσεως* η *αναιρεσείουσα* διατυπώνει την αιτίαση ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη ότι, ακόμη και αν τα επίδικα πιστοποιητικά δεν είναι γνήσια, θα ήταν άδικο, λαμβανομένων υπόψη των σοβαρών σφαλμάτων των τουρκικών αρχών και της Επιτροπής, δεδομένης της σχέσεως που υφίσταται μεταξύ επιχειρηματιών και διοικήσεως, να πρέπει να υποστεί μια ζημία που απορρέει από την επίδικη απόφαση.

64. Η *Επιτροπή* υπενθυμίζει ότι με την επίδικη απόφαση δεν έλαβε θέση ως προς το ζήτημα της επιμέλειας ή της αμέλειας της *αναιρεσείουσας* και, επομένως, οι αφορώντες αυτό το ζήτημα ισχυρισμοί της *αναιρεσείουσας* είναι άσχετοι.

65. Με τον *ένατο λόγο αναιρέσεως*, η *αναιρεσείουσα* διατυπώνει την αιτίαση ότι το Πρωτοδικείο δεν δέχτηκε ότι υπήρξε ενεργός σύμπραξη των τουρκικών τελωνειακών αρχών κατά την έκδοση και χρήση των εν προκειμένω επίμαχων πιστοποιητικών 32 A.TR.1, κατά την έννοια του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ.

3 — Απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαΐου 2001, Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97, Τ-216 έως Τ-218/97, Τ-279/97, Τ-280/97, Τ-293/97 και Τ-147/99, Kaufring κ.λπ. (Συλλογή 2001, σ. II-1337).

66. Συναφώς, η *Επιτροπή* προβάλλει ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι εδώ πρόκειται για πλαστογραφημένα, μη εκδοθέντα από τις τουρκικές αρχές, πιστοποιητικά, δεν μπορεί πράγματι να υπάρχει «πλάνη οφειλόμενη σε ενέργεια» εκ μέρους των τουρκικών αρχών κατά την έννοια του άρθρου 230, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ.

IV — Νομική εκτίμηση

Α — *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις*

1. Εκτιμήσεις ουσιαστικού δικαίου

67. Στις 22 Οκτωβρίου 1992, τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2913/92, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, ο οποίος, κατά το άρθρό του 253, αρχίζει να εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 1994. Οι κατεσπαρμένες σε πολυάριθμους κανονισμούς και οδηγίες της Κοινότητας τελωνειακές διατάξεις συνενώθηκαν με βάση την τελωνειακή ένωση σε ένα τελωνειακό κώδικα, ο οποίος περιέχει το τελωνειακό δίκαιο, περιλαμβανομένων των εκτελεστικών διατάξεων που έπρεπε να θεσπισθούν σε επίπεδο Κοινότητας και κρατών μελών. Οι γενικές διατάξεις και οι διαδικαστικές διατάξεις του τελωνειακού κώδικα σκοπούσαν, με ως σημείο αναφοράς την έννοια της εσωτερικής αγοράς, στη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής όλων των δασμολογικών και άλλων, γεωργικής και εμπορικής επίσης πολιτικής, μέτρων, που λαμβάνονται από την Κοινότητα σε σχέση με την κυκλοφορία των εμπορευμάτων μεταξύ αυτής και τρίτων χωρών. Η κωδικοποίηση του κοινοτικού τελωνειακού δικαίου δεν περιορίσθηκε σε μια νομοτεχνική απόδοση του υφιστάμενου τελωνειακού δικαίου. Συγχρόνως, επήλθαν επίσης τροποποιήσεις που σκοπούσαν να καταστήσουν το τελωνειακό δίκαιο συνεκτικότερο, να το απλοποιήσουν και να πληρώσουν υφιστάμενα κενά, προκειμένου κατ' αυτόν τον τρόπο να δημιουργηθεί μια πλήρες κοινοτική νομοθεσία. Έτσι, ο τελωνειακός κώδικας προβλέπει, μεταξύ άλλων, για την εκ των υστέρων είσπραξη, την επιστροφή και τη διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών νέες διατάξεις, οι οποίες εν μέρει αποτελούν προέκταση του προηγουμένου δικαίου και εν μέρει εισάγουν τροποποιήσεις [4].

68. Στους παλαιότερους κοινοτικούς κανόνες, που καταργήθηκαν στο πλαίσιο της θεσπίσεως του τελωνειακού κώδικα, περιελαμβάνετο κατά το άρθρο 251 του ΚΤΚ ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1697/79 [5], το άρθρο 13 του οποίου θεωρείται ως ο πρόδρομος του νυν άρθρου 239 του ΚΤΚ [6] και έχει κατ' επανάληψη ερμηνευθεί από το Δικαστήριο. Όπως και στην προηγούμενη ρύθμιση,

4 — Βλ. Dollen, M., «Nacherhebung, Erstattung und Erlass von Abgaben nach dem neuen Zollkodex», *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, τεύχος 24/1993, σ. 754, 755, Berr, C./Trémeau, H., *Le droit douanier*, 4η έκδοση, Paris 1997, σ. 219.

5 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1697/79 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1979, περί της εκ των υστέρων εισπράξεως εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν κατέστησαν απαιτητοί από τον φορολογούμενο, για εμπορεύματα που διασαφίσθησαν σε τελωνειακό καθεστώς συνεπαγόμενο την υποχρέωση καταβολής τέτοιων δασμών

6 — Βλ. Müller-Eiselt, P., «Nacherhebung — Erlass — Erstattung — Gedanken zum Vertrauensschutz in die Zollerhebung», *Vertrauensschutz in der Europäischen Union*, Köln 1998, σ. 106.

στο άρθρο 239 του ΚΤΚ πρόκειται για μια στηριζόμενη σε εκτιμήσεις επιεικείας γενική ρήτρα [7], στο πλαίσιο της οποίας, χάριν της υλοποιήσεως της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, σε άλλες από τις συνήθως εμφανιζόμενες συχνότατα στην πράξη και ρητώς ρυθμιζόμενες περιπτώσεις όντως οφειλόμενοι εισαγωγικοί ή εξαγωγικοί δασμοί μπορούν να διαγράφονται ή να επιστρέφονται, εφόσον δεν υφίσταται ούτε δόλος ούτε πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερόμενου. Προκειμένου να κριθεί αν υφίσταται ειδική κατάσταση κατά την έννοια αυτής της διατάξεως, η Επιτροπή οφείλει, στο πλαίσιο της ευρείας ευχέρειας εκτιμήσεως που διαθέτει εν προκειμένω, να αξιολογήσει το σύνολο των περιστατικών, καθώς και να σταθμίσει το συμφέρον της Κοινότητας για την τήρηση των τελωνειακών διατάξεων με το συμφέρον του καλόπιστου επιχειρηματία να μην υποστεί ζημίες που υπερβαίνουν τον συνήθη εμπορικό κίνδυνο.

69. Η γενική ρήτρα του άρθρου 239 του ΚΤΚ έχει ιδίως εφαρμογή, όταν οι συνθήκες που χαρακτηρίζουν τη σχέση μεταξύ επιχειρηματία και διοικήσεως είναι τέτοιες ώστε δεν είναι δίκαιο να επιβληθεί σ' αυτόν τον επιχειρηματία ζημία, την οποία υπό ομαλές συνθήκες δεν θα υφίστατο [8]. Η νομολογία του Δικαστηρίου απαιτεί κατ' αρχήν ο οικείος επιχειρηματίας να βρίσκεται σε «εξαιρετική κατάσταση» σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα [9]. Το πότε υφίστανται τέτοιες «εξαιρετικές καταστάσεις» κατά την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ έχει διευκρινισθεί τόσο από το Δικαστήριο με τη νομολογία του όσο και από τον κοινοτικό νομοθέτη με τον κανονισμό για την εφαρμογή του ΚΤΚ [10].

70. Μια ρητώς μη αναγνωριζόμενη από το κοινοτικό δίκαιο ως τέτοια εξαιρετική κατάσταση είναι πάντως, κατά το άρθρο 904 του

7 — Αποφάσεις της 12ης Μαρτίου 1987, 244/85 και 245/85, Cerealmangimi και Italgrani κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 1303, σκέψη 10), και της 18ης Ιανουαρίου 1996, C-446/93, SEIM (Συλλογή 1996, σ. I-73, σκέψη 41). Ο Sack, J., *Zollrecht, Handbuch des EU-Wirtschaftsrechts*, Band 1, C. II, σημείο 82, σ. 27, μνημονεύει μόνο το άρθρο 905 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ ως την από πρακτικής απόψεως κατ' εξοχήν σημαντική γενική ρύθμιση επιεικείας, προφανώς διότι η διάταξη αυτή περιέχει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υφίσταται η ειδική κατάσταση. Άλλοι συγγραφείς, όπως οι Müller-Eiselt, P., όπ.π. (υποσημείωση 6), σ. 106, μνημόνευαν μόνον ή κυρίως το άρθρο 239 του ΚΤΚ ως βασική διάταξη. Ορθότερη θα ήταν η χρησιμοποίηση του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του ΚΤΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 905 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ, ως νομικού ερείσματος για τη διαγραφή ή επιστροφή εισαγωγικών δασμών λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων.

8 — Απόφαση της 26ης Μαρτίου 1987, 58/86, Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons (Συλλογή 1987, σ. 1525, σκέψη 22).

9 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Φεβρουαρίου 1999, C-86/97, Trans-Ex-Import (Συλλογή 1999, σ. I-1041, σκέψη 21), και της 7ης Σεπτεμβρίου 1999, C-61/98, De Haan Beheer (Συλλογή 1999, σ. I-5003, σκέψη 52). Απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαΐου 2001, Kaufring κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 3, σκέψη 218).

10 — Κατά την άποψη του Huchatz, W., *Lehrbuch des Europäischen Zollrechts*, Witte, P., Wolffgang, H.-M., Hamm 2007, σ. 414, το Δικαστήριο και η Επιτροπή έχουν χαράξει τις βασικές γραμμές για την ερμηνεία αυτής της αόριστης νομικής έννοιας. Το άρθρο 239 του ΚΤΚ επιδιώκει δύο διαφορετικούς σκοπούς. Αφενός, διευρύνει τις περιεχόμενες στα άρθρα 236, 237 και 238 κατηγορίες περιπτώσεων με ένα κατάλογο επί μέρους περιπτώσεων στον κανονισμό εφαρμογής του ΚΤΚ (άρθρο 900 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ), στις οποίες είναι επίσης δυνατή επιστροφή ή διαγραφή. Το γεγονός ότι ο κατάλογος αυτός περιελήφθη στον κανονισμό εφαρμογής του ΚΤΚ παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να προσθέτει σ' αυτή την κατηγορία, στο πλαίσιο των κατ' εξουσιοδότηση κανονιστικών της αρμοδιοτήτων κατά το άρθρο 202, τρίτη περίπτωση, ΕΚ, άλλες μεμονωμένες περιπτώσεις, π.χ. βάσει προτάσεων των εθνικών τελωνειακών διοικήσεων ή της νομολογίας του Δικαστηρίου. Αφετέρου, η εθνική διοίκηση εξουσιοδοτείται να χορηγεί επιστροφή ή διαγραφή σε όλες τις εκτός των μνημονευομένων στα άρθρα 236 έως 238 και στο άρθρο 900 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ περιπτώσεων σε «ειδικές» καταστάσεις, όταν υφίστανται περιστάσεις που δεν συνεπάγονται ούτε δόλο ούτε πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερόμενου (άρθρο 899, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ). Η απαρίθμηση στον ΚΤΚ και στον κανονισμό εφαρμογής του ΚΤΚ των περιπτώσεων επιστροφής δεν είναι πάντως αποκλειστική, διότι υπάρχουν και επί πλέον περιπτώσεις, όπου μπορεί να δικαιολογείται επιστροφή. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη εκτιμήσεις επιεικείας και να επιτυγχάνεται δίκαιο αποτέλεσμα σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση. Εδώ επίσης η νομολογιακή διαμόρφωση του κοινοτικού δικαίου έχει ιδιαίτερη σημασία. Έτσι, ο Huchatz, W., *Zollkodex*, Witte, P., 4η έκδοση, München 2006, άρθρο 239, σημείο 30, επισημαίνει ότι για την πλήρωση της έννοιας των «εξαιρετικών καταστάσεων» κατά το άρθρο 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του ΚΤΚ και το άρθρο 905 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ μπορεί να ληφθεί ως βάση η νομολογία, ιδίως δε αυτή του Δικαστηρίου (επίσης για το προγενέστερο δίκαιο).

κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ, η καλόπιστη προσκόμιση εγγράφων ή πιστοποιητικών για τη χορήγηση προτιμησιακής δασμολογικής μεταχειρίσεως, τα οποία εκ των υστέρων αποδείχτηκε ότι ήταν ψευδή ή πλαστογραφημένα. Περιλαμβάνοντας αυτή την περίπτωση αποκλεισμού, ο κοινοτικός νομοθέτης υιοθέτησε την μέχρι τούδε κατά περίπτωση προσέγγιση του Δικαστηρίου στο τελωνειακό δίκαιο της Κοινότητας [11].

71. Με βάση τα δεδομένα ότι, αφενός, η αναιρεσείουσα προσέβαλε πρωτοδίκως την απόφαση της Επιτροπής μέσω προσφυγής ακυρώσεως κατά το άρθρο 230 ΕΚ, στηρίζοντας κυρίως την προσφυγή της στο ότι συντρέχει στην περίπτωσή της εξαιρετική κατάσταση, κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του ΚΤΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 905 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ, και ότι, αφετέρου, το άρθρο 904 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ φαίνεται να μην επιτρέπει, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, το αίτημά της διαγραφής εισαγωγικών δασμών, πρέπει να ληφθεί ως βάση ότι οι προπαρατεθείσες διατάξεις συνιστούν το από απόψεως ουσιαστικού δικαίου πλαίσιο, εντός του οποίου το Δικαστήριο θα πρέπει να αποφασίσει επί του παραδεκτού και του βασίμου της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως.

11 — Βλ. την θεμελιώδη απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1984, 98/83 und 230/83, Van Gend και Loos (Συλλογή 1984, σ. 3763, σκέψεις 15 έως 17), με την οποία η παραλαβή άκυρων πιστοποιητικών καταγωγής δεν αναγνωρίσθηκε ως συνιστώσα εξαιρετική κατάσταση, με την αιτιολογία ότι μια τέτοια κατάσταση εμπίπτει στην κατηγορία των επαγγελματικών κινδύνων, στους οποίους εκτίθεται ένας εκτελωνιστής από τη φύση της δραστηριότητάς του. Βλ. επίσης τις αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 1980, 827/79, Acampora (Συλλογή τόμος 1980/ΙΙΙ, σ. 455, σκέψη 8), της 27ης Ιουνίου 1991, C-348/89, Mecanarte (Συλλογή 1991, σ. I-3277, σκέψη 24), και της 17ης Ιουλίου 1997, C-97/95 Pascoal & Filhos (Συλλογή 1997, σ. I-4209, σκέψεις 57 έως 60).

2. Εκτιμήσεις δικονομικής φύσεως

72. Λαμβανομένων υπόψη των μακροσκελών και λεπτομερών παρατηρήσεων της αναιρεσείουσας για την επακριβώς εξέλιξη των γεγονότων, που αποτέλεσαν την αφορμή για τη γένεση της υπό κρίση διαφοράς, θεωρώ όλως αναγκαίο, από δικονομικής απόψεως, να υπενθυμίσω ότι η αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά το άρθρο 225, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ. Το άρθρο 58 του Οργανισμού του Δικαστηρίου διευκρινίζει ότι με την αίτηση αναιρέσεως μπορούν να προβάλλονται αναρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, διαδικαστικές πλημμέλειες ή παραβίαση του κοινοτικού δικαίου.

73. Επομένως, κατά την εκτίμηση του ζητήματος αν μια αιτίαση μπορεί παραδεκτώς να προβληθεί στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ο σκοπός της κατ' αναίρεση διαδικασίας είναι ο έλεγχος της εκ μέρους του Πρωτοδικείου εφαρμογής του δικαίου και σε καμία περίπτωση η επανάληψη της σε πρώτο βαθμό δίκης. Η απλώς και μόνον επανάληψη των προβληθέντων πρωτοδίκως λόγων προσφυγής ή αγωγής δεν συνιστά παραδεκτώς προβαλλόμενη με αίτηση αναιρέσεως αιτίαση. Αντιθέτως, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν το αίτημα αυτό [12].

12 — Rengeling, H.-W., Middeke, A., Gellermann, M., *Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Unio*n, München 2003, § 28, σημεία 22 και 24, σ. 500, 501. Αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2003, C-41/00 P, Interporc κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. I-2125, σκέψη 15), και της 29ης Απριλίου 2004, C-496/99 P, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta (Συλλογή 2004, σ. I-3801, σκέψη 48).

Β — *Εξέταση των λόγων αναιρέσεως*

1. Πρώτος λόγος αναιρέσεως: Παραβίαση της αρχής του καταμερισμού των καθηκόντων μεταξύ κράτους εξαγωγής και κράτους εισαγωγής

Επί του καταμερισμού των καθηκόντων μεταξύ κράτους εξαγωγής και κράτους εισαγωγής

74. Όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής του καταμερισμού των καθηκόντων μεταξύ των αρχών του κράτους εξαγωγής και των αρχών του κράτους εισαγωγής κατά την εκτίμηση της γνησιότητας ή της ακρίβειας πιστοποιητικών κυκλοφορίας εμπορευμάτων, διαπιστώνεται ότι τα συμπεράσματα του Πρωτοδικείου στις σκέψεις 120, 121, 150, 323 και 324 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις οποίες αναφέρεται η αναιρεσείουσα με την αίτησή της αναιρέσεως, συνήχθησαν με γνώμονα τις διατάξεις της Συμφωνίας Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας, καθώς και με βάση την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου.

75. Το άρθρο 15 της αποφάσεως 1/96 ορίζει ότι ο έλεγχος της γνησιότητας και της ακρίβειας των πιστοποιητικών πραγματοποιείται στο πλαίσιο της αμοιβαίας συνδρομής που προβλέπεται στο άρθρο 29 και στο παράρτημα 7 της αποφάσεως 1/95. Η συνδρομή αυτή πραγματοποιείται σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 αυτού του παραρτήματος κατά τέτοιον τρόπο, ώστε πληροφορίες σχετικά με πράξεις που σημειώθηκαν ή που σχεδιάζονται και οι οποίες παραβαίνουν ή είναι δυνατόν να αποτελέσουν παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας ανταλλάσσονται, κατόπιν αιτήσεως ή αυτεπαγγέλτως, μεταξύ των αρχών των συμβαλλομένων μερών. Η αποτελεσματικότητα αυτού του συστήματος διοικητικής συνεργασίας προϋποθέτει κατ' ανάγκην κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των οικείων αρχών, την οποία το Δικαστήριο ρητώς επιβεβαιώνει.

76. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία ο καθορισμός της καταγωγής των εμπορευμάτων βασίζεται στην κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρχών του κράτους εξαγωγής και των αρχών του κράτους εισαγωγής, υπό την έννοια ότι η καταγωγή καθορίζεται από τις αρχές του κράτους εξαγωγής, ενώ ο έλεγχος της λειτουργίας του συστήματος αυτού εξασφαλίζεται χάρη στη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων διοικητικών υπηρεσιών. Το σύστημα αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι αρχές του κράτους εξαγωγής βρίσκονται σε καλύτερη θέση για να ελέγξουν τα περιστατικά που καθορίζουν την καταγωγή [13]. Για τον καθορισμό της καταγωγής των εμπορευμάτων, το σύστημα αυτό έχει επιπροσθέτως το πλεονέκτημα ότι συνεπάγεται ασφαλέστερα και ομοιόμορφα αποτελέσματα

13 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1984, 218/83, Les Rapides Savoyards κ.λπ. (Συλλογή 1984, σ. 3105, σκέψη 26), που αφορά τη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, της 22ας Ιουλίου 1972, της 7ης Δεκεμβρίου 1993, C-12/92, Huygen κ.λπ. (Συλλογή 1993, σ. I-6381, σκέψεις 24 και 25), που αφορά τη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της 22ας Ιουλίου 1972, και της 5ης Ιουλίου 1994, C-432/92, Αναστασίου κ.λπ. (Συλλογή 1994, σ. I-3087, σκέψη 38), που αφορά τη Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Κύπρου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972. Βλ. επίσης την απόφαση της 14ης Μαΐου 1996, C-153/94 και C-204/94, Faroe Seafood κ.λπ. (Συλλογή 1996, σ. I-2465, σκέψη 19).

και ως εκ τούτου εμποδίζει εκτροπές των εμπορικών ρευμάτων και στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

77. Ο μηχανισμός αυτός δεν μπορεί να λειτουργήσει παρά μόνον αν η τελωνειακή υπηρεσία του κράτους εισαγωγής αποδέχεται τις εκτιμήσεις στις οποίες έχουν προβεί νομίμως οι αρχές του κράτους εξαγωγής [14]. Όπως εξέθεσε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Les rapides Savoyards κ.λπ. [15], στο πλαίσιο συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών οι οποίες συνδέουν την Κοινότητα με ένα τρίτο κράτος βάσει αμοιβαίων υποχρεώσεων, η εκ μέρους των τελωνειακών αρχών των κρατών μελών αναγνώριση των αποφάσεων που λαμβάνουν νομίμως οι αρχές του κράτους αυτού είναι επίσης αναγκαία για να μπορεί και η Κοινότητα να ζητήσει από τις τελωνειακές αρχές του εν λόγω κράτους την αναγνώριση των αποφάσεων που έχουν λάβει οι αρχές των κρατών μελών ως προς την καταγωγή των προϊόντων που εξάγονται από την Κοινότητα προς το κράτος αυτό.

78. Βεβαίως, οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής δεν δεσμεύονται νομικώς από την προσκόμιση πιστοποιητικού προτιμησιακού καθεστώτος να παράσχουν στον εισαγωγέα την ζητηθείσα προτιμησιακή μεταχείριση. Όταν όμως το πιστοποιητικό αυτό έχει εκδοθεί νομοτύπως, φέρει το από νομικής απόψεως εξωτερικό γνώρισμα της ακρίβειας του περιεχομένου του. Επομένως, με την προσκόμιση του πιστοποιητικού προτιμησιακού καθεστώτος επέρχεται ένα τουλάχιστον δεσμευτικό αποτέλεσμα από πραγματικής απόψεως, δηλαδή όσον αφορά τις διαπιστώσεις των περιστατικών από τις τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής [16].

79. Επομένως, οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής δεν μπορούν να αρνηθούν την εφαρμογή της προτιμησιακής μεταχειρίσεως ως προς ένα εμπόρευμα το οποίο εισάγεται υπό την κάλυψη πιστοποιητικού, νομίμως εκδοθέντος από τις τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής.

80. Επίσης, όταν οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής έχουν βάσιμες αμφιβολίες όσον αφορά την πραγματική καταγωγή του εμπορεύματος αυτού, μπορούν μόνο να ζητήσουν από τις τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής τη διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχου της καταγωγής αυτής [17].

81. Αυτό το σύστημα συνεργασίας και καταμερισμού των καθηκόντων μεταξύ των τελωνειακών διοικήσεων συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι αυτές δεσμεύονται επίσης από τα αποτελέσματα αυτού του εκ των υστέρων ελέγχου, εφόσον οι τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής ήσαν σε θέση να προσδιορίσουν την καταγωγή των επιμάχων εμπορευμάτων. Μόνο στην εξαιρετική περίπτωση, κατά την οποία οι τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής δεν είναι σε θέση να διενεργήσουν κανονικά τον εκ των υστέρων έλεγχο, οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής μπορούν, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, να προβούν οι ίδιες στον έλεγχο της γνησιότητας και της ακρίβειας του επιδίκου πιστοποιητικού και να λάβουν

14 — Αποφάσεις Faroe Seafood κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 20), και της 9ης Φεβρουαρίου 2006, C-23/04 έως C-25/04, Σφακιανάκης (Συλλογή 2006, σ. I-1265, σκέψη 23).

15 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 27.

16 — Prieß, H.-J., *Zollkodex*, όπ.π. (υποσημείωση 10), άρθρο 27, σημείο 41.

17 — Βλ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Léger της 20ής Οκτωβρίου 2005 στην προπαρατεθείσα απόφαση Σφακιανάκης (σημείο 33).

υπόψη τους άλλες αποδείξεις περί της καταγωγής του επίμαχου εμπορεύματος [18].

82. Σε αντίθεση προς την άποψη της αναιρεσείουσας, δεν μπορεί εν πάση περιπτώσει να ερμηνευθεί η νομολογία υπό την έννοια ότι το κράτος εισαγωγής έχει δικαίωμα να ελέγχει συνολικώς και να θέτει υπό αμφισβήτηση κατ' αρχάς τη νομιμότητα και στη συνέχεια την εκτίμηση στην οποία προέβη το κράτος εξαγωγής. Αντιθέτως, το Δικαστήριο αποφάνθηκε με τη απόφαση Pascoal & Filhos [19] ότι το γεγονός ότι οι αρμόδιες αρχές του κράτους εξαγωγής δηλώνουν, κατόπιν εκ των υστέρων διενεργηθέντος ελέγχου, ότι ένα πιστοποιητικό δεν ισχύει για τα πράγματι εξαχθέντα εμπορεύματα αρκεί για να επιτρέψει στις αρχές του κράτους εισαγωγής να διαπιστώσουν ότι οι οφειλόμενοι κατά νόμον δασμοί δεν απαιτήθηκαν και να κινήσουν, κατά συνέπεια, διαδικασία εκ των υστέρων εισπράξεως. Επί πλέον, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι τίποτε στην επίδικη ρύθμιση δεν υποχρεώνει τις αρχές του κράτους εισαγωγής να διαπιστώσουν την ακρίβεια των αποτελεσμάτων του ελέγχου, ούτε την αληθή καταγωγή του εμπορεύματος.

83. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι ιταλικές αρχές και η Επιτροπή, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου και όπως ορθώς εκθέτει το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 120 και 121 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεσμεύονταν κατ' αρχήν από την εκτίμηση των τουρκικών αρχών όσον αφορά τη γνησιότητα των επίμαχων 32 πιστοποιητικών. Δεν υφίσταται αντικειμενικώς κανένας λόγος μεταβολής της κατά νόμον προβλεπόμενης κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ τουρκικών τελωνειακών αρχών και τελωνειακών αρχών της Κοινότητας. Αντιθέτως, πρέπει να τύχει αποδοχής η εκτίμηση της Επιτροπής ότι οι τελωνειακές αρχές της Κοινότητας ούτε καν θα ήταν σε θέση να κρίνουν οι ίδιες αν τα προσκομιζόμενα σ' αυτές πιστοποιητικά εξαγωγής τρίτης χώρας είναι γνήσια ή πλαστογραφημένα. Κατά συνέπεια, η διαπίστωση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί αποκλειστικώς από τις αντιστοίχως εξειδικευμένες τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής, δηλαδή εν προκειμένω από τις τουρκικές αρχές.

Επί του ζητήματος που αφορά ενδεχομένως αποκλίνουσα εκτίμηση σε περίπτωση καταχρηστικής συμπεριφοράς εκ μέρους των αρχών του κράτους εξαγωγής

84. Κατ' εμέ, δεν χρειάζεται να εξετασθεί το ζήτημα αν ενδείκνυται διαφορετική εκτίμηση στην περίπτωση κατά την οποία έχουν σημειωθεί παρατυπίες, οι οποίες σε τελική ανάλυση εκδηλώθηκαν στη σύμπραξη των τελωνειακών αρχών του τρίτου κράτους, διότι, εν πάση περιπτώσει, δεν αποδεικνύεται εν προκειμένω, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου, καταχρηστική συμπεριφορά εκ μέρους των τουρκικών αρχών. Επιπροσθέτως, πρόκειται συναφώς για περιστατικά τα οποία αρμόδιο να εκτιμήσει είναι κατ' αρχήν αποκλειστικώς το Πρωτοδικείο [20] και τα οποία υπόκεινται στον έλεγχο του Δικαστηρίου μόνο καθόσον προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας ότι οι διαπιστώσεις είναι εσφαλ-

18 — Απόφαση Huygen κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 27).

19 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 11, σκέψη 37.

20 — Αποφάσεις της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. (Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 48), και της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-194/99 P, Thyssen Stahl AG κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. I-10821, σκέψη 33). Οι Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I., *Procedural Law of the European Union*, 2η έκδοση, London 2006, σ. 453, σημείο 16-003, επισημαίνουν ότι το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να προβαίνει σε διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών. Το γεγονός ότι η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα σημαίνει ότι το Πρωτοδικείο έχει συναφώς την αποκλειστική αρμοδιότητα. Κατά συνέπεια, ο αναιρεσείων δεν μπορεί ούτε να αμφισβητήσει τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών από το Πρωτοδικείο ούτε να αναφερθεί σε περιστατικά που δεν διαπιστώθηκαν πρωτοδίκως από το Πρωτοδικείο.

μένες [21]. Όταν η προσκόμιση των αποδεικτικών στοιχείων είναι νομότυπη και τηρούνται οι γενικές αρχές του δικαίου και οι διαδικαστικοί κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων και το βάρος αποδείξεως, το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο να εκτιμά την αξία που πρέπει να προσδοθεί στα αποδεικτικά στοιχεία που του έχουν υποβληθεί [22].

85. Όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των επίδικων 32 πιστοποιητικών εισαγωγής ως προϊόντος πλαστογραφίας, το Πρωτοδικείο μνημονεύει κατ' αρχάς στη σκέψη 122 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το έγγραφο των τουρκικών αρχών της 8ης Μαρτίου 1999 προς την τελωνειακή υπηρεσία της Ραβέννας, στο οποίο είχε επισυναφθεί ένας κατάλογος των 32 πιστοποιητικών που οι τουρκικές αρχές θεωρούσαν ως προϊόν πλαστογραφίας. Κατόπιν, το Πρωτοδικείο επισημαίνει στη σκέψη 125 τις διάφορες σημασίες ορισμένων εκφράσεων, όπως προκύπτει από μια σύγκριση μεταξύ των διαπιστώσεων που περιέχονται σ' αυτό το έγγραφο και εκείνων που περιέχονται στο έγγραφο της μόνιμης αντιπροσωπείας προς την UCLAF της 22ας Απριλίου 1999. Κατά το χρονικό αυτό σημείο, η δυσκολία για τα ενδιαφερόμενα μέρη συνίστατο στο αν από το περιεχόμενο του εγγράφου των τουρκικών αρχών μπορούσε με βεβαιότητα να συναχθεί αν τα επίμαχα πιστοποιητικά ήταν ψευδή ή απλώς ανακριβή. Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι οι χρησιμοποιηθείσες διατυπώσεις «not correct [...] and not issued according to the rules» θα μπορούσαν επίσης να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι τα επίμαχα πιστοποιητικά δεν ήταν πλαστογραφημένα. Όπως διαπιστώνεται από το Πρωτοδικείο στη σκέψη 129 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με το έγγραφο των τουρκικών αρχών της 22ας Αυγούστου 2003 κατέστη πάντως δυνατό να διαλυθεί κάθε αμφιβολία όσον αφορά τις πλαστογραφήσεις. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο είχε τη δυνατότητα, λαμβανομένων υπόψη των περιστατικών που περιήλθαν σε γνώση του, να συναγάγει, χωρίς να υποπέσει σε νομική πλάνη, ότι τα επίδικα 32 πιστοποιητικά εισαγωγής ήταν προϊόν πλαστογραφίας.

86. Όσον αφορά τη μομφή της αναιρεσείουσας σε σχέση με τη φερόμενη σύμπραξη των τουρκικών αρχών, το Πρωτοδικείο εξέθεσε στη σκέψη 167 ότι η υποβολή εγγράφων που αποδεικνύονται ψευδή δεν επιτρέπει, καθεαυτή, να συναχθεί κάποια συμπαιγνία μεταξύ των εξαγωγέων και των τελωνειακών αρχών που τα εκδίδουν. Επομένως, το Πρωτοδικείο επισήμανε, χωρίς να υποπέσει σε νομική πλάνη, την έλλειψη ενδείξεων περί συμμετοχής των τουρκικών αρχών στις πλαστογραφήσεις.

87. Ούτε μπορεί να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας ότι η έκδοση ανακριβών πιστοποιητικών συνιστά σοβαρή παρατυπία, η οποία δικαιολογεί την απόρριψη της εκ μέρους των τουρκικών αρχών εκτιμήσεως. Ο ισχυρισμός αυτός ισοδυναμεί πράγματι με αμφισβήτηση του αναγνωρισμένου από το Δικαστήριο καταμερισμού καθηκόντων μεταξύ χώρας εξαγωγής και χώρας εισαγωγής κατά τον έλεγχο πιστοποιητικών ως προς τη γνησιότητα και την ακρίβεια τους. Επί πλέον, δεν επιτρέπεται να εξομοιώνεται άνευ ετέρου η συνεπεία πλάνης έκδοση ανακριβών πιστοποιητικών από τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές με την έχουσα ποινικές συνέπειες πλαστογράφηση πιστοποιητικών.

88. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

21 — Απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 20, σκέψη 48).

22 — Βλ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ruiz-Jarabo Colomer της 11ης Φεβρουαρίου 2003, Aalborg Portland κ.λπ. (προπαρατεθείσα απόφαση στην υποσημείωση 20, σημείο 38). Αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 2001, C-280/99 P έως C-282/99 P, Moccia Irme κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-4717, σκέψη 78), και της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewerbe κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 24).

2. Δεύτερος λόγος αναιρέσεως: Προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο και άλλων δικαιωμάτων άμυνας

89. Η αναιρεσείουσα προβάλλει προσβολή του δικαιώματός της προσβάσεως στον φάκελο. Καθόσον ζητεί από το Δικαστήριο να επαληθεύσει τα δικαιώματα άμυνας που έχει στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, πρόκειται για νομικό ζήτημα που έχει σχέση με το διέπον τη διαδικασία δίκαιο και, επομένως, για παραδεκτώς προβαλλόμενο λόγο αναιρέσεως.

90. Διατυπώνει την αιτίαση ότι είχε πρόσβαση αποκλειστικώς σε έγγραφα στα οποία η Επιτροπή στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση. Αντιθέτως, δεν της παρασχέθηκε η δυνατότητα προσβάσεως σε, όπως αποκαλούνται, «έχοντα σχέση με το όλο πλαίσιο» έγγραφα, καθώς και σε εμπιστευτικά έγγραφα, στα οποία η Επιτροπή συγκαταλέγει τις εκθέσεις της UCLAF ή της OLAF.

91. Υπενθυμίζοντας τη νομολογία του [23], το Πρωτοδικείο εξέθεσε κατ' αρχάς στη σκέψη 88 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που αφορά τη διαγραφή δασμών, συνεπάγεται μόνον ότι πρέπει να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή του επί των οικείων στοιχείων, περιλαμβανομένων των εγγράφων που η Επιτροπή έλαβε υπόψη σε βάρος του για να στηρίξει την απόφασή της. Κατά συνέπεια, η αρχή αυτή δεν απαιτεί να παρέχει η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία, την πρόσβαση στο σύνολο των εγγράφων που ενδέχεται να έχουν σχέση με τη συγκεκριμένη υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί στο πλαίσιο αιτήσεως διαγραφής δασμών. Αν ο ενδιαφερόμενος θεωρεί ότι τα έγγραφα αυτά είναι χρήσιμα για να αποδειχθεί η ύπαρξη εξαιρετικής καταστάσεως ή/και η έλλειψη προφανούς αμελείας ή δόλου του, σ' αυτόν απόκειται να ζητήσει πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα, σύμφωνα με τις διατάξεις που έχουν θεσπίσει τα κοινοτικά όργανα βάσει του άρθρου 255 ΕΚ.

92. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε με τη σκέψη 89 ότι η Επιτροπή υποχρεούται να εξασφαλίζει τη δυνατότητα προσβάσεως σε όλα τα μη εμπιστευτικά διοικητικά έγγραφα που αφορούν την προσβαλλομένη απόφαση, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου. Επομένως, ελλείψει μιας τέτοιας αιτήσεως, δεν υφίσταται αυτόματη πρόσβαση στα έγγραφα που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή [24].

93. Οι εκτιμήσεις αυτές του Πρωτοδικείου πρέπει να αναλυθούν υπό το πρίσμα των διαφόρων μορφών που έχει λάβει σήμερα το δικαίωμα προσβάσεως σε έγγραφα, τόσο στο δίκαιο των κρατών μελών όσο και στο ίδιο το κοινοτικό δίκαιο. Αφενός, το δικαίωμα αυτό είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένο με τις διαδικαστικές εγγυήσεις που, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, παρέχονται στον αποδέκτη διοικητικών πράξεων κατά την υλοποίηση της αρχής του κράτους δικαίου στη δράση της διοικήσεως. Αφετέρου, το δικαίωμα αυτό μπορεί να νοηθεί ως έκφραση του δικαιώματος του κοινού για πληροφόρηση, το οποίο απαιτεί από όλα τα κρατικά όργανα και λοιπούς φορείς του

23 — Αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 2002, Τ-205/99, Hyper κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-3141, σκέψη 63), και της 27ης Φεβρουαρίου 2003, Τ-329/00, Bonn Fleisch Ex- und Import κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-287, σκέψη 46).

24 — Αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 19ης Φεβρουαρίου 1998, Τ-42/96, Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-401, σκέψη 81), της 17ης Σεπτεμβρίου 1998, Τ-50/96, Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-3773, σκέψη 64), και Bonn Fleisch Ex- und Import κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 46).

κράτους διαφανή, υποκείμενη σε δημοκρατικό έλεγχο, δραστηριότητα [25].

94. Το άρθρο 225 ΕΚ συγκεκριμενοποιεί τη θεσπιζόμενη με το άρθρο 1, παράγραφος 2, ΕΕ αρχή της διαφάνειας και υλοποιεί συγχρόνως τη διασφαλιζόμενη με το άρθρο 42 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ελευθερία πληροφόρησεως των πολιτών της Ενώσεως [26]. Στην υπό κρίση διαφορά, πάντως, τίθεται πρωτίστως το ζήτημα που αφορά την προστασία των δικαιωμάτων του ατόμου στο πλαίσιο μιας διοικητικής διαδικασίας, κατά το πέρας της οποίας η Επιτροπή όφειλε να αποφασίσει για τη διαγραφή εισαγωγικών δασμών κατά το άρθρο 239 του ΚΤΚ. Κατά συνέπεια, ενδεχόμενο δυνατότητας αιτήσεως της αναιρεσείουσας κατά το άρθρο 225 ΕΚ θα υφίστατο, λόγω της ειδικής λειτουργίας αυτού του θεμελιωτικού της αξιώσεως ερείσματος, μόνον αν δεν υπήρχαν ειδικές διατάξεις για την προστασία της. Εντούτοις, η αναιρεσείουσα είχε δικαίωμα ακροάσεως αναγνωριζόμενο από τη νομολογία του Δικαστηρίου [27], καθώς και το δικαίωμα να λάβει γνώση του περιεχομένου του φακέλου στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής.

95. Όπως έχει κατ' επανάληψη τονίσει το Δικαστήριο, τα δικαιώματα άμυνας είναι θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση του οποίου διασφαλίζει το Δικαστήριο [28], εμπνεόμενο από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και από τα στοιχεία που παρέχουν οι διεθνείς πράξεις στις οποίες τα κράτη μέλη συνεργάστηκαν ή προσχώρησαν, όπως η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1980 [29].

25 — Στις προτάσεις του της 28ης Νοεμβρίου 1995, C-58/94, Κάτω Χώρες κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1996, σ. I-2169, σημεία 13 έως 15), ο γενικός εισαγγελέας Tesauro κάνει ομοίως διάκριση μεταξύ της λειτουργίας της προσβάσεως σε δημόσια έγγραφα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του ατόμου στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και του γενικού συμφέροντος του κοινού για πληροφόρηση όσον φορά τη δράση του κράτους.

26 — Ο Broberg, M., Access to documents: a general principle of Community law?, *European Law Review* (2002), σ. 196, 197, επισημαίνει ότι το πρώτο πραγματικό βήμα για την παροχή του δικαιώματος προσβάσεως σε ευρισκόμενα στην κατοχή των κοινοτικών οργάνων έγγραφα έγινε με την υπογραφή της Τελικής Πράξεως της Συνθήκης του Μάαστριχτ στις 7 Φεβρουαρίου 1992. Με τη Δήλωση 17 αυτής της Τελικής Πράξεως, τα κράτη μέλη υπογράμμισαν τον στενό σύνδεσμο μεταξύ της διαφάνειας της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων και του δημοκρατικού χαρακτήρα των κοινοτικών οργάνων. Ως απάντηση προς τη Δήλωση 17, το Συμβούλιο και η Επιτροπή εισήγαγαν από κοινού ένα κώδικα συμπεριφοράς για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 340, σ. 41). Εντούτοις, οι έννοιες της δημοσιότητας και της προσβάσεως σε έγγραφα περιελήφθησαν στο κοινοτικό δίκαιο μόλις με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Έκτοτε, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, ΕΕ, οι αποφάσεις της Ενώσεως πρέπει να λαμβάνονται «όσον το δυνατόν πιο ανοικτά». Το περιληφθέν στη Συνθήκη νέο άρθρο 255 ΕΚ διασφαλίζει σε κάθε πολίτη της Ενώσεως και σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος το δικαίωμα προσβάσεως σε έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Το δικαίωμα αυτό καθιερώνεται επίσης με το άρθρο 42 του διακηρυχθέντος πανηγυρικώς στις 7 Δεκεμβρίου 2000 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/C 364/01). Μια πιο συγκεκριμένη μορφή, τέλος, έλαβε το δικαίωμα αυτό με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145, σ. 43).

27 — Με την απόφαση της 6ης Ιουλίου 1993, C-121/91 και C-122/92, CT Control (Συλλογή 1993, σ. I-3873, σκέψη 48), το Δικαστήριο διαπίστωσε κατ' αρχάς ότι η διαδικασία στο πλαίσιο του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, η οποία προηγείται της εκδόσεως αποφάσεων της Επιτροπής για την επιστροφή ή διαγραφή εισαγωγικών δασμών, περιλαμβάνει διάφορα στάδια, ορισμένα από τα οποία σε εθνικό επίπεδο (υποβολή του αιτήματος από την ενδιαφερομένη επιχείρηση, πρώτος έλεγχος από τις τελωνειακές αρχές), άλλα δε σε κοινοτικό επίπεδο (υποβολή του αιτήματος στην Επιτροπή, έλεγχος του φακέλου από την επιτροπή τελωνειακών απαλλαγών, διαβούλευση με ομάδα εμπειρογνωμόνων, απόφαση της Επιτροπής, κοινοποίηση στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος). Επί πλέον το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, όταν η διαδικασία αυτή διεξάγεται σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο παρέχει στους ενδιαφερομένους όλες τις απαραίτητες νομικές εγγυήσεις, ιδίως δε την εξασφάλιση του δικαιώματος ακροάσεως.

28 — Απόφαση της 28ης Μαρτίου 2000, C-7/98, Krombach (Συλλογή 2000, σ. I-1935, σκέψεις 25 και 26), και της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P PVC II (Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 316).

29 — Βλ. την απόφαση της 6ης Μαρτίου 2001, C-274/99 P, Connolly κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-1611, σκέψεις 37 και 38).

96. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο, απόρροια της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, συνεπάγεται ότι η Επιτροπή υποχρεούται να παρέχει στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση τη δυνατότητα εξετάσεως όλων των εγγράφων που περιλαμβάνονται στον φάκελο έρευνας και τα οποία ενδέχεται να είναι κρίσιμα για την άμυνά της [30]. Στα έγγραφα αυτά περιλαμβάνονται τόσο τα ενοχοποιητικά όσο και τα απαλλακτικά στοιχεία, με εξαίρεση τα επιχειρηματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες [31].

97. Καθόσον δεν περιορίζεται στην πρόσβαση στα έγγραφα, στα οποία η Επιτροπή στήριξε τη βλαπτική της απόφαση, αλλά αντιθέτως επεκτείνεται σε όλα τα έγγραφα που ενδεχομένως μπορεί να έχουν σημασία για την άμυνα του αποδέκτη της πράξεως της διοικήσεως, το δικαίωμα του ενδιαφερομένου να λάβει γνώση του περιεχομένου του φακέλου αποδεικνύεται, κατά την έννοια αυτής της νομολογίας του Δικαστηρίου, ευρύτερο από την ερμηνεία στην οποία το Πρωτοδικείο στήριξε την απόφασή του. Αντιθέτως, η μεταχείριση που επιφυλάχθηκε σε χαρακτηρισθέντα ως εμπιστευτικά έγγραφα, στα οποία, λόγω αυτής της ιδιότητας, δεν επιτρέπεται η πρόσβαση, δεν μπορεί να δώσει λαβή για επικρίσεις.

98. Κατά τη γνώμη μου, το Πρωτοδικείο ανεπιτρέπτως αντελήφθη συσταλτικώς το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που αφορούσε τη διαγραφή δασμών, πράγμα που θα έπρεπε κατ' αρχήν να χαρακτηρισθεί ως νομική πλάνη.

99. Πάντως, έχω τη γνώμη ότι μια αποκλίνουσα αντίληψη ως προς το κανονιστικό περιεχόμενο αυτής της γενικής αρχής του δικαίου δεν μπορεί καθεαυτή να δικαιολογήσει την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου. Αντιθέτως, εκτιμήσεις που αφορούν την οικονομία της δίκης και την προστατευτική λειτουργία των διαδικαστικών εγγυήσεων για τον ενδιαφερόμενο επιβάλλουν να εξετασθεί επακριβώς αν το Πρωτοδικείο θα κατέληγε σε διαφορετικό συμπέρασμα, αν κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου είχε λάβει υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου.

100. Πράγματι, όπως διαπίστωσε το Δικαστήριο με την απόφαση Hercules Chemicals [32] σε σχέση με το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο, δεν υφίσταται περίπτωση νομικής πλάνης, όταν το Πρωτοδικείο φρονεί ότι ούτε η πρόσβαση σε όλα τα άλλα έγγραφα θα επέσυρε την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως της Επιτροπής, και, κατά συνέπεια, απορρίπτει τον ισχυρισμό της αναιρεσείουσας που αφορά προσβολή δικαιωμάτων της άμυνας.

101. Η νομολογία αυτή λαμβάνει ως σημείο αναφοράς μια ουσιώδη αρχή του γενικού διοικητικού δικαίου και του διοικητικού

30 — Με αυτό το πνεύμα, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, T-30/91, Solvay κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1775, σκέψη 81), και του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-199/99 P, Corus UK κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. I-11177, σκέψεις 125 έως 128).

31 — Βλ. αποφάσεις της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 215, σκέψεις 9 και 11), της 8ης Ιουλίου 1999, C-51/92 P, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-4235, σκέψη 75), και της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P, και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 315).

32 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 31, σκέψεις 80 έως 82.

δικονομικού δικαίου της Κοινότητας [33], κατά την οποία μια διαδικαστική πλημμέλεια συνιστά λόγο ακυρώσεως διοικητικής αποφάσεως από δικαστήριο μόνον εφόσον έχει επίδραση επί του περιεχομένου της αποφάσεως.

102. Όπως ορθώς εξέθεσε ο γενικός εισαγγελέας Mischo με τις προτάσεις του στην υπόθεση PVC [34], η πρόσβαση στον φάκελο δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά αποβλέπει στο να επιτρέψει στον ενδιαφερόμενο να ασκήσει, αποτελεσματικά, τα δικαιώματά του άμυνας. Τούτο έχει ως λογική συνέπεια ότι, όταν μια πλημμέλεια σχετικά με την πρόσβαση στον φάκελο δεν είχε επίπτωση στην άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων, δεν μπορεί να συνεπάγεται την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

103. Με τις προτάσεις του στην υπόθεση Aalborg Portland [35], ο γενικός εισαγγελέας Ruiz-Jarabo Colomer διευκρίνισε ως προς την προαναφερθείσα προστατευτική λειτουργία του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο ότι διαδικαστικές πλημμέλειες στερούνται σημασίας εφόσον ο ενδιαφερόμενος διέθετε, παρά ταύτα, τα κατάλληλα μέσα άμυνας. Επομένως, ακύρωση της αποφάσεως επιβάλλεται μόνον όταν διαπιστώνεται ότι, αν είχε τηρηθεί σχολαστικά η διαδικασία, το αποτέλεσμα θα ήταν ίσως περισσότερο ευνοϊκό για τον ενδιαφερόμενο, ή όταν, ακριβώς λόγω της υπάρξεως τυπικού ελαττώματος, δεν είναι γνωστό κατά πόσον η απόφαση θα ήταν διαφορετική.

104. Το Πρωτοδικείο στηρίχθηκε κυρίως σ' αυτούς τους συλλογισμούς, απορρίπτοντας με τη σκέψη 94 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως την αιτίαση περί προσβολής του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο με την αιτιολογία ότι, όταν δεν έχουν γνωστοποιηθεί έγγραφα που δεν χρησίμευσαν προς στήριξη της προσβαλλομένης αποφάσεως, το γεγονός ότι αυτά ενδεχομένως δεν γνωστοποιήθηκαν είναι άνευ σημασίας, δεδομένου ότι τέτοια έγγραφα δεν μπορούν εν πάση περιπτώσει να έχουν κάποια επίπτωση επί της προσβαλλομένης αποφάσεως. Το συμπέρασμα αυτό περιλαμβάνεται στην εκτίμηση των περιστατικών από το Πρωτοδικείο και δεν μπορεί νομικώς να αποτελέσει αντικείμενο αιτιάσεως.

105. Όσον αφορά τα έγγραφα στα οποία η Επιτροπή στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση, πρέπει να επισημανθεί ότι το Πρωτοδικείο δεν παρέλειψε να λάβει υπόψη ότι ο εκπρόσωπος της αναιρεσείουσας, όταν έλαβε γνώση του περιεχομένου του φακέλου που αφορούσε την προσβαλλόμενη απόφαση στα γραφεία της Επιτροπής στις 6 Αυγούστου 2002, υπέγραψε μια γραπτή δήλωση με την οποία επιβεβαίωσε ρητώς ότι είχε πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα που είχαν άμεση και έμμεση σχέση με τον επίδικο φάκελο. Στη δήλωση αυτή προσαρτήθηκε κατάλογος που απαριθμεί όλα τα έγγραφα στα οποία ο εκπρόσωπος αυτός είχε πρόσβαση. Όπως

33 — Συγκεκριμένα, για να είναι βάσιμη μια προσφυγή ακυρώσεως απαιτείται να υπάρχει παράβαση «ουσιώδους» τύπου, ως προς το οποίο δεν γίνεται διάκριση μεταξύ «ουσιώδους» και «μη ουσιώδους» τύπου, αλλά σημασία έχει ο «ουσιώδης χαρακτήρας» της παραβάσεως. Το αν υφίσταται παράβαση ουσιώδους τύπου κρίνεται ανάλογα με την περίπτωση, δεδομένου ότι η παράβαση ενός και του αυτού κανόνα μπορεί, ανάλογα με τις περιστάσεις, να είναι περισσότερο ή λιγότερο βαρεία. Γενικώς, ο ουσιώδης χαρακτήρας μιας διατάξεως καταφάσκεται, όταν το τυπικό ελάττωμα θα μπορούσε να έχει επίδραση στη διαμόρφωση του περιεχομένου της νομικής πράξεως ή όταν ο τύπος της διατάξεως θεσπίσθηκε ακριβώς για την προστασία του ενδιαφερομένου (Rengeling, H.-W., Middeke, A., Gellermann, M., όπ.π. (υποσημείωση 12), § 7, σημείο 98, σ. 139). Το Δικαστήριο έκρινε με τις αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1980, 30/78, Distillers Company κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1980/ΙΙ, σ. 465, σκέψη 26), και Thyssen Stahl AG κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 20, σκέψη 31), ότι προσβάλλονται τα δικαιώματα άμυνας οσάκις υφίσταται το ενδεχόμενο, λόγω παρατυπίας εκ μέρους της Επιτροπής, η κινηθείσα από αυτή διοικητική διαδικασία να καταλήξει πιθανώς σε διαφορετικό αποτέλεσμα.

34 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mischo της 25ης Οκτωβρίου 2001, C-244/99 P και C-251/99 P, PVC (απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2002, σ.Ι-8375, σημείο 331).

35 — Προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 22, σημεία 28 έως 30.

ρητώς διαπίστωσε το Πρωτοδικείο με τις σκέψεις 99 και 100 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο κατάλογος αυτός περιέλαμβανε την έκθεση αποστολής της UCLAF της 9ης Δεκεμβρίου 1998, καθώς και το έγγραφο της Επιτροπής/UCLAF, της ίδιας ημερομηνίας, που απευθυνόταν στη μόνιμη τουρκική αντιπροσωπεία, για τη μη προσκόμιση του οποίου η αναιρεσείουσα παραπονείται εκ νέου στο πλαίσιο της κατ' αναίρεση διαδικασίας. Κατά συνέπεια, δικαιολογημένως το Πρωτοδικείο έλαβε ως βάση ότι στην αναιρεσείουσα, παρά τους περί του αντιθέτου ισχυρισμούς της, παρασχέθηκε η δυνατότητα να λάβει γνώση του περιεχομένου αυτών των εγγράφων.

106. Όσον αφορά το αίτημα προσβάσεως στον φάκελο, το οποίο υπέβαλε η αναιρεσείουσα μετά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως και την άσκηση της προσφυγής, το Πρωτοδικείο επισήμανε με τη σκέψη 102 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι αυτό δεν έχει σημασία προκειμένου να εκτιμηθεί μια ενδεχομένως προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της αναιρεσείουσας κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και δεν μπορεί παρά να στερείται επιπτώσεων επί του κύρους της εν λόγω αποφάσεως.

107. Εξάλλου, η ανάγνωση των αναλύσεων που αφιέρωσε στην εξέταση αυτή το Πρωτοδικείο αποκαλύπτει ότι αυτό εξέτασε αν τα εν λόγω έγγραφα παρουσίαζαν την ελάχιστη χρησιμότητα για την αναιρεσείουσα. Επομένως, δεν περιόρισε την ανάλυσή του στο ζήτημα αν η μη ανακοίνωση των επίδικων εγγράφων είχε συνέπειες επί του περιεχομένου της τελικής αποφάσεως.

108. Πράγματι, οι αναλύσεις του Πρωτοδικείου καταλήγουν, κατ' ουσίαν, στην απόδειξη ότι τα σχετικά έγγραφα, όχι μόνο δεν παρείχαν κανένα επιχείρημα στην αναιρεσείουσα, αλλά είτε, λόγω της φύσεως ή του αντικειμένου τους, δεν ήταν δεκτικά επικλήσεως από την αναιρεσείουσα είτε, λόγω του περιεχομένου τους, μπορούσαν να επιβεβαιώσουν τα συμπεράσματα της Επιτροπής, ή, εν πάση περιπτώσει, δεν ήσαν τέτοιας φύσεως ώστε να παρέχουν το παραμικρό περί του αντιθέτου στοιχείο.

109. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι το Πρωτοδικείο έλαβε ως γνώμονα για τη μέθοδο της αναλύσεώς του την προπαρατεθείσα νομολογία του Δικαστηρίου και ότι τα συμπεράσματά του είναι ορθά.

110. Τέλος, πρέπει να εκτιμηθούν οι αναλύσεις του Πρωτοδικείου που αφορούν την εν μέρει ασυνάρτητη συμπεριφορά της αναιρεσείουσας κατά την άσκηση του δικαιώματός της προσβάσεως στον φάκελο. Πράγματι, ορθώς το Πρωτοδικείο επισήμανε με τη σκέψη 102 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι κατά τη διοικητική διαδικασία η προσφεύγουσα δεν υπέβαλε με δική της πρωτοβουλία κανένα επί πλέον αίτημα προσβάσεως σε άλλα στοιχεία του φακέλου, ούτε δε έκανε χρήση της εκ μέρους της Επιτροπής παρασχεθείσας, στις 10 Ιουλίου 2003, δυνατότητας προσβάσεως στα επιθυμητά έγγραφα. Με βάση αυτά τα δεδομένα, φαίνεται αντιφατικό το ότι η αναιρεσείουσα, μολονότι γνώριζε αυτές τις παραλείψεις κατά την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας που διέθετε πρωτοδίκως, διατυπώνει την αιτίαση της προσβολής αυτών των δικαιωμάτων και βάλλει κατά την κατ' αναίρεση διαδικασία κατά του σκεπτικού της εκδοθείσας σε πρώτο βαθμό αποφάσεως, το οποίο νομικώς δεν δίνει λαβή για επικρίσεις.

111. Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

3. Τρίτος λόγος αναιρέσεως: κατανομή του βάρους εκθέσεως και αποδείξεως των περιστατικών

112. Η διαπίστωση της υπάρξεως «καταστάσεων» κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του ΚΤΚ ή «ειδικής καταστάσεως» κατά την έννοια του άρθρου 905, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ προϋποθέτει την έκθεση, την απόδειξη και την εκτίμηση ορισμένων γεγονότων και περιστάσεων. Μεταξύ των διαδίκων, εντούτοις, ερίζεται το ζήτημα της συγκεκριμένης κατανομής του βάρους εκθέσεως και αποδείξεως, όπου η αναιρεσείουσα ζητεί να αντιστραφεί ή να καταστεί λιγότερο επαχθές γι' αυτήν το βάρος αποδείξεως. Η αναιρεσείουσα, σε τελευταία ανάλυση, προσάπτοντας με τους ισχυρισμούς της στο Πρωτοδικείο ότι δεν τήρησε τις δικονομικές αρχές του βάρους αποδείξεως, προβάλλει την εσφαλμένη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και, επομένως, παραδεκτώς λόγο αναιρέσεως [36].

113. Η εξέταση αυτού του λόγου αναιρέσεως καθιστά κατ' αρχάς αναγκαίες μερικές βασικές παρατηρήσεις για την κατανομή του βάρους αποδείξεως στο πλαίσιο της διαδικασίας που αφορά την επιστροφή ή τη διαγραφή εισαγωγικών δασμών.

114. Εκ προοιμίου, πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τους γενικής αποδοχής κανόνες του δικονομικού δικαίου, το βάρος της απόδειξης της συνδρομής των προϋποθέσεων μιας διάταξης έχει κατά κανόνα όποιος τις επικαλείται [37]. Κατά συνέπεια, ο εισαγωγέας οφείλει κατά κανόνα να εκθέσει και να αποδείξει ότι υφίσταται «ειδική κατάσταση» κατά την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ, η οποία δικαιολογεί διαγραφή εισαγωγικών δασμών [38]. Το ίδιο ισχύει, για παράδειγμα, ως προς την απόδειξη της καταγωγής εμπορευμάτων, όταν από τη διευκρίνιση αυτού του ζητήματος εξαρτάται αν πρέπει να επακολουθήσει επιστροφή ή όχι εισαγωγικών δασμών [39].

115. Αντιστρόφως, στην Επιτροπή εναπόκειται, στο πλαίσιο της αποφάσεώς της αν υφίσταται ή όχι «ειδική κατάσταση», ως προς την οποία διαθέτει αντίστοιχη ευχέ-

36 — Κατά τους Rengeling, H., Middeke, A., Gellermann, M., όπ.π. (υποσημείωση 12), § 28, σ. 502 έως 504, στους διαδικαστικούς κανόνες, σε παράβαση των οποίων μπορεί να στηριχθεί αίτηση αναιρέσεως, συγκαταλέγονται, εκτός από τις διαδικαστικές διατάξεις της Συνθήκης τους Οργανισμούς και τον Κανονισμό Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, οι γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου που αφορούν τη διαδικασία. Συγκεκριμένα, με την αίτηση αναιρέσεως μπορεί να προβληθεί η αιτίαση της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας των μετεχόντων της διαδικασίας, όπως επίσης παραβιάσεων των αρχών του βάρους αποδείξεως και της διεξαγωγής αποδείξεων. Επί της δυνατότητας ελέγχου της ορθής εφαρμογής των διατάξεων περί του βάρους αποδείξεως από το Πρωτοδικείο, βλ. τις αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Anic (Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψη 96), της 6ης Ιανουαρίου 2004, C-2/01 P και C-3/01 P, BAI και Επιτροπή κατά Bayer (Συλλογή 2004, σ. I-23, σκέψεις 47, 61 και 117), της 6ης Απριλίου 2006, C-551/03 P, General Motors κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-3173, σκέψεις 51 και 52), και της 25ης Ιανουαρίου 2007, C-403/04 P και C-405/04 P, Sumitomo Metal Industries Ltd και Nippon Steel Corp κατά Επιτροπής (Συλλογή 2007, σ. I-729, σκέψη 39).

37 — Έτσι, επίσης, η γενική εισαγγελέας Kokott με τις προτάσεις της 8ης Σεπτεμβρίου 2005, C-293/04, Beemsterboer Coldstore Services (Συλλογή 2006, σ. I-2263, σημείο 47).

38 — Έτσι, επίσης, Alexander, S., *Zollkodex*, όπ.π. (υποσημείωση 10), πριν από το άρθρο 220, σημείο 4, κατά τον οποίον εναπόκειται στον οφειλέτη των δασμών να εκθέσει και αποδείξει τα περιστατικά, στα οποία στηρίζεται η αίτηση επιστροφής.

39 — Βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Ιουλίου 1993, CT Control (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 27, σκέψη 39), κατά την οποία εναπόκειται στον εισαγωγέα που επιδιώκει την επιστροφή των εισαγωγικών δασμών, και όχι στην Επιτροπή, να αποδείξει ότι το εισαγόμενο εμπόρευμα προέρχεται από κράτος ΑΚΕ, για το οποίο η Κοινότητα προβλέπει προτιμησιακές ρυθμίσεις.

ρεια εκτιμήσεως [40], να εκθέσει και αποδείξει ότι τα προσκομισθέντα από τον εισαγωγέα πιστοποιητικά είναι πλαστογραφημένα ή νοθευμένα. Αντιθέτως, δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι δεν υφίσταται καμία ειδική κατάσταση, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 904, στοιχείο γ΄, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ, διότι η διάταξη αυτή εμπεριέχει ήδη μια δεσμευτική για την Επιτροπή αξιολογική κρίση του κοινοτικού νομοθέτη, υπό την έννοια ότι ενδεχομένως καλή πίστη του εισαγωγέα δεν μπορεί να θεωρηθεί άξια προστασίας στη διαδικασία κατά το άρθρο 239 του ΚΤΚ.

116. Όπως εξέθεσα με τις προκαταρκτικές μου παρατηρήσεις σ' αυτή την υπόθεση [41], ο κοινοτικός νομοθέτης, διατυπώνοντας αυτή την περίπτωση αποκλεισμού, υιοθέτησε την μέχρι τούδε πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία η για τη χορήγηση προτιμησιακής δασμολογικής μεταχειρίσεως για δηλωθέντα προς ελεύθερη κυκλοφορία κατά τις τελωνειακές διατάξεις εμπορεύματα καλόπιστη προσκόμιση εγγράφων, τα οποία εκ των υστέρων αποδείχτηκε ότι ήταν πλαστογραφημένα, δεν συνιστά «εξαιρετική κατάσταση» δικαιολογούσα διαγραφή των εισαγωγικών δασμών. Από της εκδόσεως της θεμελιώδους αποφάσεως Van Gend και Loos [42], η νομολογία αυτή αιτιολογείται, μεταξύ άλλων, με το ότι η Κοινότητα δεν πρέπει να υφίσταται τις δυσμενείς συνέπειες των παραβάσεων. Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η παραλαβή άκυρων πιστοποιητικών καταγωγής μπορεί κατ' αρχήν να περιλαμβάνεται στους επαγγελματικούς κινδύνους, στους οποίους εκτίθεται ένας επιχειρηματίας από τη φύση της δραστηριότητάς του και ότι αυτός είναι ελεύθερος να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως κατά του αυτουργού της πλαστογραφήσεως.

117. Εξαιρέσεις από αυτόν τον κανόνα έχει δεχθεί το Πρωτοδικείο μόνο στις περιπτώσεις πλαστογραφήσεως, οι οποίες υπερβαίνουν τον συνήθη επαγγελματικό κίνδυνο του οικείου επιχειρηματία, όπως για παράδειγμα, όταν η Επιτροπή παραβαίνει το καθήκον εποπτείας που υπέχει [43] ή στην περίπτωση συμμετοχής τελωνειακών υπαλλήλων στις παραβάσεις [44]. Αυτή η νομολογία του Πρωτοδικείου πρέπει να τύχει ανεπιφυλάκτως επιδοκιμασίας, διότι λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ο οικείος επιχειρηματίας, πλην των διαδικασιών για τη διεξαγωγή των οποίων είναι αναγκαία η συμμετοχή του, έχει κατά κανόνα ελάχιστες μόνο δυνατότητες επηρεασμού της εκβάσεως της τελωνειακής διαδικασίας και,

40 — Η Επιτροπή, κατά τη νομολογία, για να καθορίσει αν οι συγκεκριμένες συνθήκες συνιστούν ειδικές καταστάσεις, στις οποίες δεν συντρέχει προφανής αμέλεια ή δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου κατά την έννοια του άρθρου 239, παράγραφος 1, του ΚΤΚ οφείλει να εκτιμήσει το σύνολο των σχετικών πραγματικών στοιχείων (βλ., με αυτό το πνεύμα, την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1986, 160/84, Ορυζόμυλοι Καβάλας κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 1633, σκέψη 16, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Νοεμβρίου 1995, Τ-346/94, France-aviation κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-284, σκέψεις 34 και 36).

41 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 70.

42 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 11, σκέψεις 15 έως 17.

43 — Αποφάσεις Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 24, σκέψεις 189 έως 191) και Kaufring κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 218).

44 — Με την απόφαση Kaufring κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 231), το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι μόνον τα σφάλματα που μπορούν να αποδοθούν στην ενεργητική συμπεριφορά των αρμόδιων αρχών και που δεν ήταν ευλόγως δυνατό να διαπιστωθούν από τον υπόχρεο δημιουργούν δικαίωμα μη εκ των υστέρων καταβολής των δασμών. Στην υπόθεση αυτή επρόκειτο κυρίως για μια σειρά παρατυπιών κατά την μεταφορά στην εθνική έννομη τάξη της Συμφωνίας Συνδέσεως και του απορρέοντος από αυτή δικαίου εκ μέρους των τουρκικών αρχών, καθώς και για τις σοβαρές παραβάσεις καθήκοντος εκ μέρους της Επιτροπής κατά την επίβλεψη της εφαρμογής αυτών των διατάξεων. Στην απόφαση της 7ης Ιουνίου 2001, Τ-330/99, Rotermund (Συλλογή 2001, σ. II-1619, σκέψη 58), η «ειδική κατάσταση» συνίστατο στην ύπαρξη ενεργειών προς τον σκοπό εξαπατήσεως που δεν μπορούσαν λογικά να εξηγηθούν παρά με την ενεργό συνενοχή ενός υπαλλήλου του τελωνείου προορισμού, οπότε το Πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να περιοριστεί να απαιτήσει από την αναιρεσείουσα να προσκομίσει αδιάσειστη και οριστική απόδειξη της συνενοχής αυτής. Η νομολογία αυτή έτυχε ομοίως μνείας στην απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2004, Τ-332/02, Nordspedizionieri (Συλλογή 2004, σ. II-4405, σκέψη 58).

ως εκ τούτου, οφείλει να επαφίεται στην πιστή εκπλήρωση των καθηκόντων των αρμοδίων αρχών στο πλαίσιο της διοικητικής συνεργασίας. Συναφώς, θα ήταν άδικο να υφίσταται μία ζημία, η οποία ανάγεται πράγματι σε παραβάσεις των διοικητικών οργάνων.

118. Εδώ, όμως, δεν πρέπει να λησμονείται ότι αυτά τα νομολογιακώς διαμορφωθέντα δεδομένα συνιστούν απλώς κατά περίπτωση προσαρμογές της πάγιας νομολογίας χάριν της διασφαλίσεως ουσιαστικής δικαιοσύνης στη μεμονωμένη περίπτωση. Ως ρυθμίσεις που συνιστούν εξαίρεση δεν μπορούν να εφαρμόζονται παρά μόνο στενώς [45]. Αυτό, εξάλλου, ανταποκρίνεται στη μέχρι τούδε νομολογία των κοινοτικών δικαστηρίων, κατά την οποία η διαγραφή εισαγωγικών δασμών μπορεί να παρέχεται μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις και σε ειδικά προβλεπόμενες περιπτώσεις, οπότε οι διατάξεις που προβλέπουν τη διαγραφή αυτή πρέπει, ως εξαιρέσεις από το σύνηθες καθεστώς εισαγωγών, να ερμηνεύονται στενώς [46]. Επομένως, της εφαρμογής τους πρέπει να προηγείται αυστηρός έλεγχος των περιστατικών κατ' εκτίμηση των προτεινομένων αποδεικτικών μέσων. Σε αντιστοιχία προς τους γενικώς αναγνωρισμένους κανόνες του δικονομικού δικαίου και λαμβανομένης υπόψη της σαφούς νομολογίας του Δικαστηρίου από της εκδόσεως της αποφάσεως Van Gend & Loos, θεωρώ ότι είναι συνεπές να φέρει η αναιρεσείουσα το βάρος εκθέσεως και αποδείξεως ως προς την επέλευση επίσης των παρατυπιών, οι οποίες μπορούν ενδεχομένως να συνιστούν «ειδική κατάσταση» κατά την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ.

119. Τα επιχειρήματα που προέβαλε η αναιρεσείουσα υπέρ μιας αντιστροφής της κατανομής του βάρους αποδείξεως δεν είναι πειστικά.

120. Όπως ορθώς εκθέτει η Επιτροπή, στην υπό κρίση υπόθεση δεν πρόκειται πρωτίστως, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, για ένα ζήτημα κατανομής του βάρους αποδείξεως. Αντιθέτως, το ζήτημα της κατανομής του βάρους αποδείξεως τίθεται μόνον όταν ένας αμφισβητούμενος ισχυρισμός περί των πραγματικών περιστατικών είναι τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως δεκτικός αποδείξεως. Εντούτοις, οι ισχυρισμοί της αναιρεσείουσας στερούνται οιουδήποτε ερείσματος, διότι το Πρωτοδικείο δεν ανεύρε κανένα στοιχείο υπέρ της απόψεώς της ότι οι τουρκικές αρχές ευθύνονται λόγω παραβάσεως καθήκοντος κατά την εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως στην εθνική έννομη τάξη και λόγω παραβάσεως των περί διοικητικής συνδρομής διατάξεων. Αντιθέτως, από τη σκέψη 194 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι οι αποστολές της UCLAF στην τουρκική επικράτεια πραγματοποιήθηκαν εντός ευλόγου χρόνου μετά την ανακάλυψη της πρώτης περιπτώσεως πλαστογραφίας. Εξάλλου, το Πρωτοδικείο επισημαίνει με τη σκέψη 195 ότι οι έλεγχοι που διενήργησαν οι τουρκικές αρχές αφορούσαν ένα πολύ μεγάλο αριθμό πιστοποιητικών, ο κατάλογος όμως των πιστοποιητικών τα οποία οι αρχές αυτές θεωρούσαν πλαστά διαβιβάστηκε παρά ταύτα στην τελωνειακή υπηρεσία της Ραβέννας σχετικώς γρήγορα. Τέλος, το Πρωτοδικείο επισήμανε με τη σκέψη 196 τον τεράστιο όγκο της μεταξύ των κοινοτικών και των τουρκικών αρχών διεξαχθείσας αλληλογραφίας σε σχέση με τα επίδικα πιστοποιητικά. Με βάση αυτά τα δεδομένα, το συμπέρασμα του Πρωτοδικείου, ότι ο ισχυρισμός

45 — Κατά την αρχή «exceptio est strictissimae interpretationis». Ως προς τη στενή ερμηνεία από το Δικαστήριο διατάξεων που συνιστούν εξαίρεση, βλ., παραδείγματος χάριν, τις αποφάσεις της 13ης Σεπτεμβρίου 2007, C-307/05, Del Cerro Alonso (Συλλογή 2007, σ. I-7109, σκέψη 39), της 23ης Φεβρουαρίου 2006, C-346/03 και C-529/03, Atzeni & Lilliu (Συλλογή 2006, σ. I-1875, σκέψη 79), και της 1ης Απριλίου 2004, C-286/02, Bellio Fratelli (Συλλογή 2004, σ. I-3465, σκέψη 46).

46 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1999, C-48/98, Söhl & Söhlke (Συλλογή 1999, σ. I-7877, σκέψη 52), απόφαση του Πρωτοδικείου Bonn Fleisch Ex- und Import κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 63).

της αναιρεσείουσας σχετικά με άρνηση των τουρκικών αρχών, ιδίως της μόνιμης τουρκικής αντιπροσωπείας, να συνεργαστούν με την Επιτροπή από το έτος 2000 και μετά δεν στηρίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο, δεν δίνει λαβή για επικρίσεις.

121. Πολλώ μάλλον, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις των περιστατικών από το Πρωτοδικείο, δεν υφίστατο οιαδήποτε ένδειξη περί εικαζομένης συμπράξεως των τουρκικών αρχών στην πλαστογράφηση των επίμαχων πιστοποιητικών, οπότε αποτυγχάνει η προσπάθεια της αναιρεσείουσας να γίνει ένας παραλληλισμός μεταξύ των περιστατικών της υποθέσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου και εκείνων της υποθέσεως Kaufring κ.λπ. Σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, η καθεαυτή υποβολή εγγράφων που αποδεικνύονται ψευδή δεν επιτρέπει να συναχθεί οπωσδήποτε το συμπέρασμα ότι υπήρξε συμπαιγνία μεταξύ των εξαγωγέων και των τελωνειακών αρχών που τα εκδίδουν, διότι άλλως η περιεχόμενη στο άρθρο 904, στοιχείο γ΄, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ ρύθμιση θα ήταν περιττή.

122. Ανεξαρτήτως της ανεπαρκούς πειστικότητας της επιχειρηματολογίας της, έχω τη γνώμη ότι μια αντιστροφή της κατανομής του βάρους αποδείξεως ελάχιστο όφελος θα είχε για τις επιδιώξεις της αναιρεσείουσας, διότι προφανώς η Επιτροπή και η UCLAF/OLAF έπραξαν αυτεπαγγέλτως όλα τα αναγκαία, περιλαμβανομένης της διοργανώσεως αποστολών για επιτόπια έρευνα, προκειμένου με τη σύμφωνη γνώμη των τουρκικών αρχών να διευκρινισθούν τα περιστατικά της διαφοράς που ήχθη ενώπιον του Πρωτοδικείου. Επομένως, ελλείψει ενδείξεων περί του αντιθέτου, πρέπει να ληφθεί ως βάση ότι η Επιτροπή και οι τουρκικές αρχές εξάντλησαν τις νομικές δυνατότητες της διοικητικής συνδρομής που τους παρείχε η Συμφωνία Συνδέσεως. Σ' αυτή την αλληλουχία, πρέπει ρητώς να υπενθυμισθεί ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει σε τρίτες χώρες, όπως είναι η Τουρκία, αυτοτελείς εξουσίες έρευνας, αλλά πρέπει να ζητεί τη συνεργασία αυτών των τρίτων χωρών και σε περίπτωση αρνήσεως συνεργασίας μπορεί το πολύ να συνάγει τα κατάλληλα συμπεράσματα [47]. Καθόσον οι προσπάθειές της ούτε ενδείξεις για την προέλευση των πλαστογραφιών ούτε κανένα στοιχείο για κατά παράβαση καθήκοντος πράξεις των αρμοδίων αρχών απέφεραν, δεν γίνεται αντιληπτό ποια χρησιμότητα θα είχε μια αντιστροφή του βάρους αποδείξεως για τους ενδιαφερομένους. Το ίδιο ισχύει για την πιο περιορισμένη υποχρέωση αποδείξεως, την οποία επιδιώκει η αναιρεσείουσα, δεδομένου ότι η Επιτροπή τελικώς υποχρεούται να θέσει στη διάθεση του Πρωτοδικείου το αποτέλεσμα των ερευνών της. Ως εκ τούτου, οι κατ' αυτόν το τρόπο επιτυγχανόμενες διαπιστώσεις είναι επίσης επ' ωφελεία της αναιρεσείουσας. Επομένως, οι αιτιάσεις κατά της κατανομής του βάρους εκθέσεως και αποδείξεως των περιστατικών, στην

47 — Ο Alexander, S., *Zollkodex*, όπ.π. (υποσημείωση 10), άρθρο 220, σημείο 72, υπενθυμίζει ότι η έκταση των ερευνών που μπορεί να διενεργήσει μια αποστολή της Κοινότητας εξαρτάται μόνον από το αντικείμενο της έρευνας και την ανοχή για τις έρευνες εκ μέρους της εκάστοτε τρίτης χώρας. Το ότι μπορεί ενδεχομένως να απαιτηθεί η ανοχή για αποστολές της Κοινότητας στο πλαίσιο της διοικητικής συνδρομής κατά το άρθρο 81, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ ή ότι η Κοινότητα έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει σε έρευνες αρχών τρίτης χώρας κατά το άρθρο 94, παράγραφος 6, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι αποστολές της Κοινότητας που διενεργούν δικές τους έρευνες πρέπει να θεωρούνται ως μη υπαγόμενες σε ένα σύστημα διοικητικής συνεργασίας. Βλ., χάριν συγκρίσεως, τις εξουσίες της OLAF εντός της Ευρωπαϊκής Ένώσεως, Weitendorf, S., «Die interne Betrugsbekämpfung in den Europäischen Gemeinschaften durch das Europäische Amt für Betrugsbekämpfung (OLAF)», *Europäisches und internationales Integrationsrecht*, τόμος 15, Hamburg 2006, σ. 243, καθώς και Kuhl, L., «Les pouvoirs d´enquête de l'OLAF», *La protection des intérêts financiers de l'Union et le rôle de l'OLAF vis-à-vis de la responsabilité pénale des personnes morales et des chefs d'entreprises et admissibilité mutuelle des preuves*, Βρυξέλλες 2005, σ. 90, όπου οι συγγραφείς αυτοί επισημαίνουν ότι η Υπηρεσία πρέπει, στο πλαίσιο επίσης ελέγχων εντός των κρατών μελών, να ζητεί την πλήρη αρωγή των εκεί αρχών. Άρα, για τη διενέργεια επιτοπίων ερευνών χρειάζεται η προηγούμενη συναίνεση και η επίβλεψη των εθνικών αρχών.

οποία προέβη το Πρωτοδικείο, δεν μπορούν να έχουν ως στόχο παρά την εκ των υστέρων άνευ λόγου αμφισβήτηση των απαλλαγμένων νομικού σφάλματος διαπιστώσεων των περιστατικών από το Πρωτοδικείο. Με βάση το δεδομένο ότι εκτός από τη διαπίστωση και η εκτίμηση των περιστατικών από το Πρωτοδικείο διαφεύγει κατ' αρχήν του ελέγχου του Δικαστηρίου, αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

4. Τέταρτος λόγος αναιρέσεως: αποχή από διεξαγωγή αποδείξεων

123. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά της απορρίψεως του αιτήματος περί μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας κατά τα άρθρα 64, παράγραφος 4, και 65 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και, επομένως, κατά της εσφαλμένης εφαρμογής του δικονομικού δικαίου, η οποία κατ' αρχήν υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου. Παρά ταύτα, το Πρωτοδικείο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να κρίνει τη σκοπιμότητα των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, όσον αφορά τη λύση της διαφοράς [48].

48 — Κατά το άρθρο 49 του Κανονισμού Διαδικασίας του, το Πρωτοδικείο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί να αποφασίζει για οποιοδήποτε από τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας ή τα αποδεικτικά μέσα. Τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας αποβλέπουν στην υπό τους καλύτερους όρους προετοιμασία των υποθέσεων, εξέλιξη των διαδικασιών και επίλυση των διαφορών. Κατά πάγια νομολογία, στο Πρωτοδικείο εναπόκειται να εκτιμήσει τη χρησιμότητα των αποδεικτικών μέσων για την επίλυση της διαφοράς. Βλ. τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 22ας Φεβρουαρίου 2000, T-138/98, ACAV κ.λπ. κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2000, σ. II-341, σκέψη 72), και της 16ης Μαΐου 2001, T-68/99, Toditec κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-1443, σκέψη 40). Το Πρωτοδικείο διαθέτει εν προκειμένω ευχέρεια εκτιμήσεως εντός των ορίων που του θέτει ο Κανονισμός Διαδικασίας.

124. Με βάση αυτά τα δεδομένα, οι σχετικές με δικονομικές παραβάσεις αιτιάσεις της αναιρεσείουσας αποδεικνύονται αβάσιμες.

125. Όσον αφορά τη φερόμενη παράληψη προσκομίσεως των εκθέσεων αποστολής της UCLAF της 9ης και 23ης Δεκεμβρίου 1998, διαπιστώνεται ότι το Πρωτοδικείο ορθώς δέχτηκε με τη σκέψη 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η αναιρεσείουσα είχε πρόσβαση σ' αυτά τα έγγραφα [49]. Στην ευρύτερη μομφή ότι οι προσκομισθείσες εκθέσεις δεν ήταν πλήρεις πρέπει να αντιταθεί ότι η ίδια η αναιρεσείουσα παραδέχεται στο σημείο 88 του δικογράφου αναιρέσεως ότι έλαβε στις 12 Οκτωβρίου 2005 το μέρος αυτών των εκθέσεων που έλειπε, οπότε κατά το χρονικό σημείο της επ' ακροατηρίου διαδικασίας της 15ης Νοεμβρίου 2005 είχε γνώση του πλήρους περιεχομένου αυτών των εγγράφων. Κατά συνέπεια, ορθώς έπρεπε να απορριφθεί ως άνευ αντικειμένου το αίτημά της για προσκόμιση των περιεχομένων στον φάκελο εγγράφων.

126. Επί πλέον, το Πρωτοδικείο επισήμανε με τη σκέψη 324 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως ότι οι τουρκικές αρχές σαφώς χαρακτήρισαν τα επίδικα πιστοποιητικά ως προϊόν πλαστογραφίας. Το Πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, βάσει των στοιχείων του φακέλου και λαμβανομένων υπόψη των αιτιάσεων που προέβαλε η αναιρεσείουσα, τέτοια μέτρα με σκοπό να αποδειχθεί ότι πρόκειται για γνήσια έγγραφα ούτε επιρροή ασκούν ούτε είναι απαραίτητα για την επίλυση της υπό κρίση διαφοράς. Επομένως, το Πρωτοδικείο αποφάσισε, κατ' άσκηση της ευχέρειας εκτιμήσεως που

49 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 105.

διαθέτει, ότι δεν συντρέχει λόγος να διαταχθούν αυτά τα μέτρα. Η κρίση αυτή δεν μπορεί νομικώς να δώσει λαβή για επικρίσεις.

127. Κατά συνέπεια, και αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

5. Πέμπτος λόγος αναιρέσεως: Νομικός χαρακτηρισμός εγγράφων και περιστατικών σε σχέση με φερόμενες παραβάσεις καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών και της Επιτροπής

128. Εκ προοιμίου, πρέπει να επισημανθεί ότι η αναιρεσείουσα βάλλει ως επί το πλείστον με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως κατά σχετικών με πραγματικά περιστατικά διαπιστώσεων και εκτιμήσεων του Πρωτοδικείου, οι οποίες κατ' αρχήν δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της εν προκειμένω διαδικασίας. Η εξέτασή τους επιτρέπεται μόνο καθόσον πρόκειται για τον έλεγχο του νομικού χαρακτηρισμού τους και των εννόμων συνεπειών που συνήγαγε από αυτές το Πρωτοδικείο για να μη δεχθεί την ύπαρξη «ειδικής καταστάσεως» κατά την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ [50].

129. Συμπληρωματικώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, καθόσον η αναιρεσείουσα λαμβάνει με τους ισχυρισμούς της ως βάση μια κατανομή του βάρους εκθέσεως και αποδείξεως των περιστατικών διαφορετική από αυτή στην οποία στηρίχθηκε το Πρωτοδικείο [51], η νομική αυτή αντίληψη, λαμβανομένων υπόψη των συμπερασμάτων μου επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

130. Στη συνέχεια, θα εξετάσω τις φερόμενες παραβάσεις καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών και της Επιτροπής, στις οποίες η αναιρεσείουσα στηρίζει την επιχειρηματολογία της για την ύπαρξη «ειδικής καταστάσεως». Προκειμένου κατά το δυνατόν να αποφύγω επαναλήψεις, θα επικεντρώσω τις παρατηρήσεις μου στις πτυχές που νομίζω ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία και θα αναφερθώ μόνο με συντομία σ' αυτές που αποτέλεσαν αντικείμενο των νομικών μου εκτιμήσεων.

α) Επί των φερομένων παραβάσεων καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών

i) Εκτίμηση των επίμαχων 32 πιστοποιητικών A.TR.1 ως προϊόντος πλαστογραφήσεως

131. Όσον αφορά την εκτίμηση των επίμαχων 32 πιστοποιητικών A.TR.1 ως προϊόντος πλαστογραφήσεως, αρκεί η

50 — Αν το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ή εκτίμησε τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ασκήσει δυνάμει του άρθρου 225 ΕΚ έλεγχο επί του νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών αυτών περιστατικών και των νομικών συνεπειών που συνήγαγε συναφώς το Πρωτοδικείο (ομοίως, Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I., όπ.π. [υποσημείωση 20], σ. 457, Randnr. 16-007). Όπως το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' επανάληψη, αυτός ο χαρακτηρισμός συνιστά πράγματι νομικό ζήτημα το οποίο, ως τέτοιο, μπορεί να υπαχθεί στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου. Βλ. τις αποφάσεις της 3ης Μαρτίου 2005, C-499/03 P, Biegi Nahrungsmittel και Commonfood κατά Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. I-1751, σκέψη 41), της 19ης Οκτωβρίου 1995, C-19/93 P, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. I3319, σκέψη 26), και της 29ης Απριλίου 2004, C-470/00 P, Κοινοβούλιο κατά Ripa di Meana κ.λπ. (Συλλογή 2004, σ. I-4167, σκέψη 41).

51 — Σημείο 108 του δικογράφου αναιρέσεως.

επισήμανση ότι το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, χωρίς να υποπέσει σε νομική πλάνη, ότι η γνησιότητα τουρκικών πιστοποιητικών, λόγω της επιβαλλόμενης από το κοινοτικό δίκαιο κατανομής αρμοδιοτήτων, μόνον από τις αρμόδιες τουρκικές αρχές μπορούσε να διαπιστωθεί [52]. Οι εν λόγω αρχές, όπως ορθώς διέγνωσε το Πρωτοδικείο, επιβεβαίωσαν το μη γνήσιο αυτών των πιστοποιητικών [53].

ii) Επί του πιστοποιητικού A.TR.1 WVB D 437214

132. Όπως ορθώς εξέθεσε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 129 επ., οι τουρκικές αρχές εξάλειψαν επίσης με το έγγραφό τους της 22ας Αυγούστου 2003 κάθε αμφιβολία σχετικά με την πλαστογράφηση του πιστοποιητικού D 437214.

133. Παρά ταύτα, ο χαρακτήρας των επίμαχων πιστοποιητικών ως προϊόντος πλαστογραφήσεως δεν μπορεί αφ' εαυτού να δικαιολογήσει τη μομφή της παραβάσεως καθήκοντος, ακόμη δε λιγότερο αυτή της συμπράξεως των τουρκικών αρχών. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας που αφορά παράβαση καθήκοντος κατά την εκτίμηση των επίμαχων 32 πιστοποιητικών A.TR.1 ως προϊόντος πλαστογραφήσεως πρέπει να απορριφθεί.

52 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 83.

53 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 85.

iii) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών τελωνειακών αρχών σε σχέση με τις σφραγίδες

134. Περαιτέρω, πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας που αφορά παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών τελωνειακών αρχών σε σχέση με τις σφραγίδες, δεδομένου ότι αυτή δεν εξέθεσε με την απαιτούμενη σαφήνεια κατά πόσον το Πρωτοδικείο θεωρείται ότι υπέπεσε σε υποκείμενη σε αίτηση αναιρέσεως νομική πλάνη. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί καθεαυτό την απόρριψη του εν λόγω ισχυρισμού ως απαραδέκτου.

135. Χάριν προνοίας και μόνον, επισημαίνεται ότι, καθόσον η αναιρεσείουσα επιδιώκει από την εικαζόμενη ομοιότητα μεταξύ των αποτυπωμάτων των σφραγίδων στα επίμαχα πιστοποιητικά και εκείνων στα κριθέντα ως νομότυπα πιστοποιητικά να συναγάγει ότι τα επίμαχα πιστοποιητικά ήταν όχι πλαστογραφημένα, αλλά μόνον ανακριβή, πρέπει να της αντιταθεί ότι, από νομικής απόψεως, αυτή η διαπίστωση δεν μπορεί, για τους προεκτεθέντες λόγους, να αντικαταστήσει τη σαφή εκτίμηση των τουρκικών αρχών.

iv) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών όσον αφορά την καταχώριση επίσημων εγγράφων

136. Συμφωνώ με την εκτίμηση του Πρωτοδικείου ότι ούτε από τη Συμφωνία Συνδέσεως ούτε από τις σχετικές με την εφαρμογή της διατάξεις μπορεί να συναχθεί υποχρέωση των τουρκικών αρχών να τηρούν αντίστοιχα

μητρώα. Παρά ταύτα, πρέπει να συνταχθούμε με την αναιρεσείουσα ως προς την εκτίμησή της, στο σημείο 136 του δικογράφου αναιρέσεως, ότι η καταχώριση επίσημων εγγράφων αποτελεί συνήθη πρακτική μιας οργανωμένης αρχής και, επομένως, κάτι το όντως αυτονόητο. Η καταχώριση αποτελεί, όπως παρατηρεί η αναιρεσείουσα, τη βάση για τη νομότυπη διενέργεια διοικητικής συνδρομής.

137. Εντούτοις, η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί αφ' εαυτής να στηρίξει την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας ότι τα επίμαχα πιστοποιητικά είναι γνήσια. Ο ισχυρισμός αυτός ανατρέπεται από τις σαφείς διαπιστώσεις των τουρκικών αρχών. Αντιθέτως, προκριτέα είναι η περιεχόμενη στην απόφαση του Πρωτοδικείου αιτιολογία ότι οι πλαστογράφοι έχουν κάθε συμφέρον να χρησιμοποιούν για τα πλαστά πιστοποιητικά αριθμούς καταχωρίσεως αντιστοιχούντες σε νομότυπο πιστοποιητικό. Αυτή η εκτίμηση δεν φαίνεται να συνιστά νομική πλάνη.

v) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών λόγω συμπράξεως κατά την έκδοση ανακριβών πιστοποιητικών

138. Όπως προεκτέθηκε, ορθώς το Πρωτοδικείο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το γεγονός και μόνον ότι τα εν προκειμένω επίδικα πιστοποιητικά ήταν πλαστογραφημένα δεν επιτρέπει, καθεαυτό, να συναχθεί συμμετοχή τουρκικών αρχών σ' αυτές τις πλαστογραφίες.

vi) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών στο πλαίσιο της διοικητικής συνδρομής

139. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε με τις σκέψεις 194 έως 206 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η συνεργασία των τουρκικών αρχών ήταν από κάθε άποψη η ορθή. Συναφώς, επισήμανε ιδίως ότι ο έλεγχος των επίμαχων πιστοποιητικών προκλήθηκε από τις ίδιες τις τουρκικές αρχές και ότι οι αρχές αυτές εξέτασαν εκατοντάδες πιστοποιητικών εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, ανακοίνωσαν τα αποτελέσματα της έρευνας στις κοινοτικές αρχές και, επιπροσθέτως, διευκόλυναν αρκετές αποστολές της Κοινότητας επί τόπου στην Τουρκία. Οι διαπιστώσεις αυτές δεν δίνουν, από νομικής απόψεως, λαβή για επικρίσεις.

140. Ούτε οι αποδιδόμενες από την αναιρεσείουσα στις τουρκικές αρχές προσπάθειες συγκαλύψεως γεγονότων ή ματαιώσεως ενεργειών στο πλαίσιο των ερευνών επιτρέπουν να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το Πρωτοδικείο εκτίμησε κατά νομικώς εσφαλμένο τρόπο τα προβληθέντα περιστατικά, πολλώ μάλλον καθόσον οι ισχυρισμοί αυτοί είναι ανυποστήρικτοι και χωρίς κάποιο αποδεικτικό υπόβαθρο.

141. Καθόσον η αναιρεσείουσα αναφέρεται στις μνημονευθείσες από αυτή διαδικασίες ενώπιον του Zollkriminalamt Köln (υπηρεσίας πατάξεως των τελωνειακών αδικημάτων της Κολωνίας) και του Finanzgericht Hamburg (φορολογικού πρωτοδικείου του Αμβούργου), πρέπει να παρατηρηθεί ότι πρόκειται για διαδικασίες οι οποίες προδήλως δεν έχουν καμία σχέση με την εν προκειμένω επίδικη διαδικασία επιστροφών

και ούτε ανακοινώθηκαν από την αναιρεσείουσα στην Επιτροπή για να περιληφθούν στον φάκελο κατά τη διαδικασία επιστροφών. Κατά τούτο, ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως στερούμενος σημασίας.

142. Ομοίως στερούμενες σημασίας είναι οι παρατηρήσεις της αναιρεσείουσας επί των πιστοποιητικών D 141591 και D 412662, δεδομένου ότι κανένα από αυτά δεν αποτέλεσε αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως της Επιτροπής. Με τη σκέψη 199 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι το πιστοποιητικό D 141591 δεν περιλαμβάνεται στα εν προκειμένω επίδικα πιστοποιητικά, διότι η αναιρεσείουσα ούτε άσκησε προσφυγή κατά της εισπράξεως δασμών κατόπιν της διαπιστώσεως της πλαστογραφήσεως ούτε ζήτησε την επιστροφή των εισπραχθέντων ποσών, αναγνωρίζοντας σιωπηρώς ότι το επίμαχο πιστοποιητικό δεν ήταν γνήσιο.

vii) Παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών λόγω άλλων περιστάσεων και της ματαιώσεως ερευνών στη Μερσίνα

143. Απορριπτέοι είναι οι λοιποί ισχυρισμοί της αναιρεσείουσας ως προς την εικαζόμενη παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών. Οι ισχυρισμοί αυτοί ισοδυναμούν πράγματι με αμφισβήτηση των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου περί τα πραγματικά περιστατικά, χωρίς πάντως να καταδεικνύεται σαφώς πού φαίνεται να υφίσταται νομική πλάνη.

144. Ορθώς το Πρωτοδικείο εκτίμησε ως άνευ σημασίας την αναφορά της αναιρεσείουσας στις συνομιλίες της με την υπηρεσία οικονομικών υποθέσεων του Τούρκου Πρωθυπουργού και στην αναστολή της ποινικής διώξεως κατά του εξαγωγέα της Akman, όπως επίσης τους ανυποστήρικτους ισχυρισμούς της ότι οι τουρκικές αρχές, παρά την ύπαρξη αρκετών αποστολών της UCLAF επί τόπου, ματαίωσαν τις έρευνες της Επιτροπής στην Τουρκία. Σε αντίθεση προς την άποψη της αναιρεσείουσας, οι ισχυρισμοί αυτοί δεν επηρεάζουν την εκτίμηση των περιστατικών. Εν πάση περιπτώσει, δεν επιτρέπουν να συναχθεί ούτε η απλώς ανακρίβεια των πιστοποιητικών ούτε παράβαση καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών.

β) Επί των φερομένων παραβάσεων καθήκοντος εκ μέρους της Επιτροπής

145. Η αναιρεσείουσα προσάπτει στην Επιτροπή τέσσερις συνολικώς παραβάσεις καθήκοντος, οι οποίες, κατά τη γνώμη της, πρέπει να συνιστούν «ειδικές καταστάσεις» κατά την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ. Το Πρωτοδικείο, πάντως, κατέληξε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν παρέβη καμία υποχρέωση. Η εκτίμηση αυτή πρέπει, όπως θα καταδειχθεί στη συνέχεια, να τύχει ανεπιφυλάκτως αποδοχής.

i) Παράβαση καθήκοντος κατά την εποπτεία του προτιμησιακού καθεστώτος έναντι της Τουρκίας

146. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε κατ' αρχάς ορθώς ότι, όσον αφορά τις προβαλλόμενες

παραβάσεις σχετικά με την εποπτεία και τον έλεγχο της εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως, πρέπει να σημειωθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 211 ΕΚ και της αρχής της χρηστής διοικήσεως, η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να εξασφαλίζει την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως [54]. Το Πρωτοδικείο επισήμανε ότι η υποχρέωση αυτή προκύπτει επίσης από την ίδια τη Συμφωνία Συνδέσεως και από διάφορες αποφάσεις εκδοθείσες από το Συμβούλιο Συνδέσεως [55].

147. Κατόπιν εκτιμήσεως όλων των περιστάσεων της υποθέσεως, διαπίστωσε ότι η Επιτροπή έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως με την Τουρκία. Ορθώς υπογράμμισε με τη σκέψη 238 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το γεγονός ότι η Επιτροπή διεξήγαγε έρευνες στην τουρκική επικράτεια αμέσως μετά τις πρώτες ενδείξεις πλαστογραφήσεως των πιστοποιητικών κυκλοφορίας.

148. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικονομικού δικαίου, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα φέρει το βάρος εκθέσεως και αποδείξεως ενδεχόμενης παραβάσεως καθήκοντος εκ μέρους της Επιτροπής. Συναφώς, απέρριψε τους γενικούς ισχυρισμούς και υπόνοιες της αναιρεσείουσας, όπως επίσης και την προσπάθειά της να αποδείξει την ύπαρξη αναλογίας με τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση Kaufring κ.λπ.. Πράγματι, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι εκείνα τα περιστατικά δεν είναι παρόμοια με αυτά που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, διότι με την απόφαση Kaufring κ.λπ. το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι οι τουρκικές αρχές είχαν διαπράξει σοβαρές παραβάσεις καθήκοντος, ιδίως δε τη μη εφαρμογή στο πλαίσιο της εθνικής έννομης τάξεως διατάξεων της Συμφωνίας Συνδέσεως, οι οποίες επηρέαζαν το σύνολο των εξαγωγών συσκευών τηλεοράσεως προελεύσεως Τουρκίας. Οι παραβάσεις αυτές είχαν συμβάλει στην πρόκληση πλημμελειών σχετικά με τις εξαγωγές, έτσι ώστε να δημιουργούν, όσον αφορά τους εξαγωγείς μια ειδική κατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ. Αντιθέτως, κατά την εκτίμηση του Πρωτοδικείου, τέτοιες παραβάσεις σε σχέση με τα επίδικα πιστοποιητικά δεν αποδείχθηκαν στην υπό κρίση περίπτωση.

149. Πράγματι, κατά τον χρόνο των περιστατικών, τα οποία αποτέλεσαν την αφορμή γι' αυτή τη διαφορά, δεν υπήρχε καμία ένδειξη για συστηματικές παραβάσεις των διατάξεων της Συμφωνίας Συνδέσεως, που θα μπορούσαν να αποτελέσουν για την Επιτροπή λόγο αυξημένης επαγρυπνήσεως κατά την εποπτεία του προτιμησιακού καθεστώτος έναντι της Τουρκίας. Επομένως, καμία παράβαση καθήκοντος δεν μπορεί να της προσαφθεί. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο ουδόλως υπέπεσε σε νομική πλάνη κατά τη νομική εκτίμηση των περιστατικών.

ii) Παράβαση καθήκοντος λόγω παραλείψεως αποστολής αποτυπωμάτων σφραγίδων

150. Ορθώς το Πρωτοδικείο κατέληξε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο συμπέρασμα ότι ούτε η Τουρκία ούτε η Επιτροπή ήταν κατά τις εν προκειμένω εφαρμοστέες διατάξεις υποχρεωμένες να αποστείλουν

54 — Αποφάσεις Kaufring κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 257) και Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 24, σκέψη 165), απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 1986, 175/84, Krohn κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 753, σκέψη 17).

55 — Απόφαση Kaufring κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 258).

δείγματα αποτυπωμάτων των σφραγίδων και υπογραφών. Επομένως, η εκ μέρους της Επιτροπής παράλειψη αποστολής αποτυπωμάτων σφραγίδων στις ιταλικές αρχές δεν μπορούσε να συνιστά παράβαση καθήκοντος.

151. Σε αντίθεση προς την άποψη της αναιρεσείουσας, ούτε, ιδίως, από το άρθρο 93 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ προέκυπτε υποχρέωση αποστολής αποτυπωμάτων σφραγίδων. Η διάταξη αυτή, κατά τη σαφή διατύπωσή της, αφορά όχι τα εν προκειμένω επίδικα πιστοποιητικά A.TR.1, αλλά μόνο τα έντυπα «APR» και πιστοποιητικά καταγωγής «τύπου Α», τα οποία πάλι αφορούν μόνο την εισαγωγή εμπορευμάτων καταγωγής των αναπτυσσόμενων χωρών [56].

152. Σε αντίθεση προς την άποψη της αναιρεσείουσας, ούτε το άρθρο 93 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ έχει κηρυχθεί κατ' αναλογία εφαρμοστέο μέσω αποφάσεων βάσει της Συμφωνίας Συνδέσεως μεταξύ της Κοινότητας και της Τουρκίας. Αυτό ισχύει επίσης για το άρθρο 4 της αποφάσεως 1/96. Σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, ουδόλως η διάταξη αυτή κηρύσσει το άρθρο 93 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ εφαρμοστέο εν προκειμένω. Η αναιρεσείουσα παραβλέπει ότι οι διατάξεις του κοινοτικού τελωνειακού δικαίου έχουν εφαρμογή στο πεδίο εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως με την Τουρκία μόνον αν και μόνον καθόσον αυτό προβλέπεται ρητώς στη Συμφωνία Συνδέσεως και στις σύμφωνα με αυτή εκδιδόμενες αποφάσεις. Το άρθρο 93 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ, εντούτοις, ουδέποτε περιελήφθη στο πεδίο εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως. Κατά συνέπεια, και η αναιρεσείουσα δεν μπορεί να παραθέσει την παραμικρή διάταξη, βάσει της οποίας το άρθρο 93 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ είναι εφαρμοστέο εν προκειμένω.

153. Κατά συνέπεια, είναι βέβαιο ότι εν προκειμένω το άρθρο 93 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ ούτε κατά το γράμμα του ήταν εφαρμοστέο ούτε είχε κηρυχθεί εφαρμοστέο στο πλαίσιο της Συμφωνίας Συνδέσεως με την Τουρκία.

iii) Παράβαση υποχρεώσεως προς έγκαιρη προειδοποίηση εισαγωγέων

154. Η παράβαση υποχρεώσεως προς έγκαιρη προειδοποίηση εισαγωγέων προϋποθέτει εννοιολογικά ότι υφίσταται αντίστοιχη κατά το κοινοτικό δίκαιο υποχρέωση της Επιτροπής. Εντούτοις, το Πρωτοδικείο ορθώς διαπίστωσε με τη σκέψη 270, αναφερόμενο στη νομολογία των κοινοτικών δικαστηρίων [57], ότι καμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν υποχρεώνει ρητώς την Επιτροπή να ειδοποιεί τους εισαγωγείς όταν έχει

56 — Αυτό προκύπτει από το άρθρο 67, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 80, στοιχείο α΄, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ, τα οποία αναφέρονται στα προτιμησιακά καθεστώτα για αναπτυσσόμενες χώρες. Βλ. επί πλέον την επισκόπηση των πιστοποιητικών προτιμησιακού καθεστώτος καταγωγής και ελεύθερης κυκλοφορίας στον Lux, M., *Das Zollrecht der EG*, Köln 2003, σ. 136. Πιστοποιητικά προτιμησιακού καθεστώτος για εμπορεύματα από την Τουρκία φέρουν τη συντομογραφία «A.TR», ενώ η «μορφή Α» (έντυπο Α) χρησιμοποιείται για εμπορεύματα από αναπτυσσόμενες χώρες, που τυγχάνουν των ευεργετημάτων του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) ως αυτόνομου μέσου εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας με τρίτες χώρες.

57 — Απόφαση De Haan Beheer (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σκέψη 36), και απόφαση Hyper κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 126).

αμφιβολίες περί του κύρους των τελωνειακών πράξεών τους στο πλαίσιο ενός προτιμησιακού καθεστώτος.

155. Αυτό πάντως δεν αποκλείει το ότι η Επιτροπή μπορεί ενδεχομένως να υποχρεώνεται, βάσει του γενικού καθήκοντός της επιμελείας, να ειδοποιεί γενικά τους κοινοτικούς εισαγωγείς. Μια τέτοια υποχρέωση μπορεί πάντως να γεννάται μόνον όταν η Επιτροπή έχει σοβαρές αμφιβολίες περί του συννόμου ενός μεγάλου αριθμού εξαγωγών πραγματοποιούμενων στο πλαίσιο προτιμησιακού καθεστώτος [58].

156. Όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 273, η αναιρεσείουσα δεν μπόρεσε να αποδείξει την ύπαρξη σοβαρών παραβάσεων εκ μέρους των τουρκικών αρχών που να επηρεάζουν το σύνολο των εξαγωγών συμπυκνωμένων χυμών φρούτων και που να έχουν συμβάλει στην κυκλοφορία πλαστογραφημένων πιστοποιητικών. Επομένως, δεν μπορούσε να υπάρξει καμία αναλογία με τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση Kaufring κ.λπ.

157. Τα όσα εκθέτει η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της εν προκειμένω κατ' αναίρεση διαδικασία δεν επιτρέπουν καμία διαφορετική εκτίμηση, διότι η διατυπούμενη στα σημεία 225 και 226 του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως μομφή αφορά αποκλειστικώς την έκδοση «ανακριβών», όχι όμως «πλαστογραφημένων» πιστοποιητικών κυκλοφορίας, οπότε εξακολουθεί να οφείλει να προσκομίσει την ανταπόδειξη για σύμπραξη των τουρκικών αρχών στις πλαστογραφήσεις. Κατά τα λοιπά, η αναιρεσείουσα στηρίζεται σε απαράδεκτους ισχυρισμούς, διότι με τα όσα εκθέτει επιδιώκει ευθέως την εκ νέου διαπίστωση των περιστατικών και όχι αποκλειστικώς τον νομικό έλεγχο του σκεπτικού της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, πράγμα που δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου ως αναιρετικού δικαιοδοτικού οργάνου.

158. Ανεξαρτήτως αυτού, διαπιστώνεται ότι το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 247 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έλαβε υπόψη ότι οι επίδικες εισαγωγές χρονολογούνται από το χρονικό διάστημα μεταξύ Απριλίου 1995 και Νοεμβρίου 1997, ενώ μόλις κατόπιν, δηλαδή από το 1998, ανέκυψαν αμφιβολίες για τη γνησιότητα ή την από απόψεως περιεχομένου ακρίβεια τουρκικών πιστοποιητικών A.TR.1. Επομένως, η Επιτροπή αντελήφθη την ύπαρξη πλαστογραφημένων πιστοποιητικών μόνον αφού οι ιταλικές τελωνειακές αρχές ανακάλυψαν το πρώτο πλαστογραφημένο πιστοποιητικό και αφού κινήθηκε μια διαδικασία έρευνας. Από τα ανωτέρω πρέπει να συναχθεί ότι, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη από το 1998 να ενημερώνει τους κοινοτικούς εισαγωγείς, αυτό δεν θα είχε καμία επίπτωση στις επίδικες εισαγωγές των ετών 1995 έως 1997.

159. Κατά συνέπεια, ορθώς το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε ότι υφίσταται υποχρέωση της Επιτροπής να προειδοποιεί εγκαίρως τους εισαγωγείς.

58 — Βλ. την απόφαση Hyper κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψη 128).

iv) Παράβαση καθήκοντος κατά τη διευκρίνιση και εκτίμηση των περιστατικών στο πλαίσιο των ερευνών στην Τουρκία

160. Όσον αφορά την αιτίαση περί παραβάσεως καθήκοντος κατά τη διευκρίνιση και εκτίμηση των περιστατικών στο πλαίσιο των ερευνών στην Τουρκία, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε με τη σκέψη 284 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς να υποπέσει σε νομική πλάνη, ότι η αναιρεσείουσα δεν μπόρεσε να στηρίξει τους ισχυρισμούς της με αποδεικτικά στοιχεία. Ορθώς κατά την εκτίμηση των περιστατικών κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή νομοτύπως ερεύνησε και στη συνέχεια εκτίμησε μέσω αποστολών το σύνολο των περιστατικών που είχαν σημασία.

161. Καθόσον η αναιρεσείουσα προβάλλει εκ νέου με αυτόν τον λόγο αναιρέσεως την αιτίαση της λόγω νομικής πλάνης εσφαλμένης κατανομής του βάρους αποδείξεως, ο ισχυρισμός αυτός πρέπει, λαμβανομένων υπόψη των όσων εξέθεσα επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, να απορριφθεί.

162. Επί πλέον, διαπιστώνεται ότι η αναιρεσείουσα στηρίζει επιπροσθέτως αυτόν τον λόγο αναιρέσεως σε απαράδεκτους ισχυρισμούς, διότι με τα όσα εκθέτει επιδιώκει την εκ νέου εκτίμηση των περιστατικών και όχι αποκλειστικώς τον νομικό έλεγχο του σκεπτικού της αποφάσεως του Πρωτοδικείου. Ειδικότερα, δεν είναι σε θέση να εκθέσει με επαρκή σαφήνεια κατά πόσον το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη. Ο ισχυρισμός αυτός, δεδομένου ότι δεν πληροί τους δικονομικούς όρους που αφορούν το έρεισμα μιας αιτήσεως αναιρέσεως, πρέπει επίσης να απορριφθεί.

γ) Προσωρινό συμπέρασμα

163. Τελικώς συνάγεται ότι στην υπό κρίση περίπτωση ούτε οι τουρκικές αρχές ούτε η Επιτροπή παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν και, ως εκ τούτου, δεν υφίσταται εν προκειμένω «ειδική κατάσταση» κατά την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ και του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ. Κατά συνέπεια, και ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

6. Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως: μη υποβολή της υποθέσεως στην τελωνειακή επιτροπή και στο Συμβούλιο Συνδέσεως από την Επιτροπή

164. Με τον έκτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα διατυπώνει επικρίσεις για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν αποτάθηκε στην τελωνειακή επιτροπή ή στο Συμβούλιο Συνδέσεως προκειμένου να απαγορευθούν οι παρατυπίες που ανέκυψαν στο εμπόριο μεταξύ της Κοινότητας και της Τουρκίας. Κατά την άποψή της, η πλάνη δικαίου στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγκειται στο ότι το Πρωτοδικείο περιορίστηκε να περιγράψει τις συμβατικές υποχρεώσεις του Συμβουλίου Συνδέσεως, καθώς και της μεικτής τελωνειακής επιτροπής, χωρίς πάντως να προβεί σε νομικό χαρακτηρισμό αυτών των διατάξεων σε σχέση με τη συγκεκριμένη περίπτωση. Εξάλλου, δεν συνήγαγε τα επιβαλλόμενα νομικά συμπεράσματα ως προς την αναγκαία

συμπεριφορά της Επιτροπής βάσει των εκτεθέντων περιστατικών [59].

165. Ο ισχυρισμός αυτός δεν μπορεί να γίνει δεκτός, δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο εξέτασε σαφέστατα με τη σκέψη 239 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως τα πραγματικά περιστατικά της ενώπιόν του υποθέσεως ως προς το αν υφίσταντο οι προϋποθέσεις για την παρέμβαση της μεικτής τελωνειακής επιτροπής στη συγκεκριμένη περίπτωση.

166. Ως έρεισμα για τη δραστηριοποίηση αυτής της επιτροπής κατόπιν πρωτοβουλίας της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα έπρεπε να ληφθεί το άρθρο 52, παράγραφος 2, της αποφάσεως 1/95, κατά το οποίο τα συμβαλλόμενα μέρη διενεργούν διαβουλεύσεις στα πλαίσια της μεικτής επιτροπής για την τελωνειακή ένωση για κάθε ζήτημα που άπτεται της εφαρμογής της παρούσας απόφασης και το οποίο παρουσιάζει δυσκολίες για οποιοδήποτε από αυτά. Η επιτροπή αυτή θα ήταν αρμόδια κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/95, στην περίπτωση εμφανίσεως τέτοιου είδους δυσκολιών, να προβεί σε σχετικές συστάσεις για την εύρυθμη λειτουργία της τελωνειακής ενώσεως. Παρά ταύτα, δεν υπήρχε προφανώς καμία ένδειξη για άξιες λόγου δυσκολίες. Αντιθέτως, πρέπει να ληφθεί ως βάση ότι, λαμβανομένης υπόψη της προθυμίας προς συνεργασία των τουρκικών αρχών, η υποβολή της υποθέσεως σ' αυτά τα όργανα ούτε αναγκαία ούτε δικαιολογημένη ήταν.

167. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε με τη σκέψη 239 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η αναιρεσείουσα δεν ήταν σε θέση να αποδείξει ότι η Επιτροπή αντιμετώπισε τέτοιες δυσκολίες στο πλαίσιο της διοικητικής συνδρομής που είχε συμφωνηθεί με τη Δημοκρατία της Τουρκίας, ώστε να δικαιολογείται η συζήτηση, στο πλαίσιο των οργάνων αυτών, της λήψεως ειδικών μέτρων προς αντιμετώπισή τους.

168. Επομένως, ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι δεν μπορούσε να υπάρξει αναλογία με τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση Kaufring κ.λπ., πολλώ μάλλον καθόσον παρόμοιες παραβάσεις καθήκοντος εκ μέρους των τουρκικών αρχών, που θα συνιστούσαν ειδική κατάσταση, δεν αποδείχθηκαν σε σχέση με τα επίδικα πιστοποιητικά κυκλοφορίας [60].

169. Επομένως, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να αποταθεί στην τελωνειακή επιτροπή ή στο Συμβούλιο Συνδέσεως. Κατά συνέπεια, αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

7. Επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως: Μη λήψη υπόψη του εννόμου συμφέροντος της αναιρεσείουσας όσον αφορά το πιστοποιητικό A.TR.1 WVB D 437214

170. Καθόσον η αναιρεσείουσα, στο πλαίσιο του εβδόμου λόγου αναιρέσεως, επικαλείται

59 — Σημείο 240 του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως.

60 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 148.

προφανώς την τριετή προθεσμία του άρθρου 221, παράγραφος 3, του ΚΤΚ [61], προκειμένου να αποφύγει την υποχρέωσή της καταβολής εισαγωγικών δασμών, πρέπει σε σχέση με αυτή την επίκληση να δοθεί η απάντηση ότι ο ισχυρισμός αυτός στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου.

171. Ο εν λόγω ισχυρισμός δεν λαμβάνει υπόψη, αφενός, ότι στην υπό κρίση διαφορά πρόκειται για τη διαγραφή ή την επιστροφή επιβαρύνσεων κατά το άρθρο 239 του ΚΤΚ και όχι, όπως ίσως υποθέτει η αναιρεσείουσα, για την περίπτωση της μη πραγματοποιήσεως εκ των υστέρων βεβαιώσεως κατά το άρθρο 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ, στην οποία εφαρμοστέο είναι το άρθρο 221, παράγραφος 3, του ΚΤΚ [62]. Συναφώς, πρόκειται για δύο διαφορετικά είδη διαδικασιών με διαφορετικές τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις, που πρέπει να εξετάζονται ανεξάρτητα η μία από την άλλη [63]. Εν προκειμένω, υποθετικές εκτιμήσεις περί ενδεχομένως δυνατότητας εφαρμογής αυτής της διατάξεως σε περίπτωση αποφάσεως του Πρωτοδικείου με διαφορετικό περιεχόμενο πρέπει να απορριφθούν ως μη ασκούσες επιρροή.

172. Αφετέρου, οι εκτιμήσεις αυτές στηρίζονται στη νομικώς εσφαλμένη αντίληψη ότι το Πρωτοδικείο όφειλε να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση για τυπικούς λόγους. Όπως όμως ορθώς εξέθεσε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 133, και σε περίπτωση μερικής ακυρώσεως μόνο νέα απόφαση, πανομοιότυπη από απόψεως περιεχομένου, θα μπορούσε να εκδοθεί. Βεβαίως, αληθεύει ότι η Επιτροπή, όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 128 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, δηλαδή στις 18 Δεκεμβρίου 2000, δεν μπορούσε βασίμως, λαμβανομένων υπόψη των ασαφών δηλώσεων των τουρκικών αρχών, να συναγάγει ότι υπήρξε πλαστογράφηση του πιστοποιητικού D 437214. Παρά ταύτα, το συμπέρασμα αυτό αποδείχθηκε εκ των υστέρων αντικειμενικώς ορθό, όπως τελικώς επιβεβαιώθηκε με το έγγραφο των τουρκικών αρχών της 22ας Αυγούστου 2003. Κατά τη νομολογία όμως των κοινοτικών δικαστηρίων, δεν υφίσταται έννομο συμφέρον στην ακύρωση αποφάσεως λόγω τυπικού ελαττώματος στην περίπτωση κατά την οποία η ακύρωση της αποφάσεως δεν θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια παρά την έκδοση νέας αποφάσεως, ουσιαστικά

61 — Στο σημείο 254 του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα αναφέρεται στην «τριετή προθεσμία του άρθρου 218, παράγραφος 3, του ΚΤΚ», η οποία όμως, σε αντίθεση με τα λεγόμενά της, δεν αποτελεί χρόνο παραγραφής. Αντιθέτως, η διάταξη αυτή ορίζει μια ειδική προθεσμία, εντός της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθεί η εκ των υστέρων βεβαίωση τελωνειακής οφειλής. Ισχύει για άλλες πλην της συνήθους περιπτώσεις της γενέσεως της τελωνειακής οφειλής και, επομένως, για την εκ των υστέρων είσπραξη επιβαρύνσεων κατά το άρθρο 220 του ΚΤΚ (βλ. Alexander, S., *Zollkodex*, όπ.π., υποσημείωση 10, άρθρο 218, σημείο 6).

62 — Βλ. για παράδειγμα Galera Rodrigo, S., *Derecho aduanero español y comunitario*, Madrid 1995, σ. 312, και Bleihauer, H.-J., *Lehrbuch des Europäischen Zollrechts*, όπ.π. (υποσημείωση 10), σ. 416. Ο δεύτερος λαμβάνει ως βάση ότι ζήτημα εκ των υστέρων βεβαιώσεως κατά το άρθρο 220 του ΚΤΚ κατόπιν (ευνοϊκής για τον οφειλέτη των επιβαρύνσεων) αποφάσεως περί διαγραφής ή επιστροφής εισαγωγικών δασμών κατά το άρθρο 239 του ΚΤΚ τίθεται μόνον όταν η τελωνειακή οφειλή αναβιώνει κατά το άρθρο 242 του ΚΤΚ, διότι, παραδείγματος χάριν, κακώς πραγματοποιήθηκε η διαγραφή ή η επιστροφή. Μια τέτοια συγκυρία πάντως σαφώς δεν υφίσταται στην υπό κρίση περίπτωση, δεδομένου ότι πριν από την απόφαση της Επιτροπής δεν εκδόθηκε καμία ευνοϊκή απόφαση περί διαγραφής ή επιστροφής κατά το άρθρο 239 του ΚΤΚ ως προς τα επίδικα πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων. Πολλώ μάλλον δεν υφίστανται οι συγκυρίες, όπου, κατά την άποψη του Huchatz, W., *Lehrbuch des Europäischen Zollrechts*, όπ.π. (υποσημείωση 10), σ. 379, 380, είναι γενικώς δυνατή εκ των υστέρων βεβαίωση κατά το άρθρο 220 του ΚΤΚ. Αυτό συμβαίνει, όταν το ποσό των δασμών, αφενός, δεν έχει βεβαιωθεί σύμφωνα με τα άρθρα 218 και 219 του ΚΤΚ και, αφετέρου, έχει βεβαιωθεί σε ύψος χαμηλότερο εκείνου που νομίμως οφειλόταν.

63 — Βλ. Alexander, S., *Zollkodex*, όπ.π. (υποσημείωση 10), πριν από το άρθρο 220, σημείο 8, ο οποίος επισημαίνει τις διαφορετικές προϋποθέσεις διαγραφής ή επιστροφής, κατά το άρθρο 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση του ΚΤΚ, και παραιτήσεως από την εκ των υστέρων είσπραξη, κατά το άρθρο 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ. Το γεγονός αυτό καθιστά αναγκαία την εφαρμογή παράλληλων διαδικασιών.

πανομοιότυπης προς την ακυρωθείσα [64]. Επομένως, η απόφαση του Πρωτοδικείου δεν μπορεί νομικώς να δώσει λαβή για επικρίσεις.

173. Κατά συνέπεια, και αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

8. Επί του ογδόου λόγου αναιρέσεως: στάθμιση των λόγων επιείκειας και των κινδύνων

174. Όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 295 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή δεν έλαβε θέση επί του ζητήματος της επιμελείας ή της αμελείας της αναιρεσείουσας με την προσβαλλόμενη απόφαση. Ως εκ τούτου, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας ότι δεν ενήργησε με προφανή αμέλεια δεν ασκεί επιρροή και, επομένως, πρέπει να απορριφθεί.

175. Καθόσον η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο εσφαλμένως παρέλειψε να προβεί σε στάθμιση των λόγων επιείκειας και των κινδύνων, οι ισχυρισμοί της δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί, δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο ουδόλως υποχρεούνταν νομικώς προς τούτο.

176. Όπως παραδέχεται η ίδια η αναιρεσείουσα στα σημεία 257 και 258 της αιτήσεως αναιρέσεως, η εμπιστοσύνη των επιχειρηματιών στο κύρος πιστοποιητικών εισαγωγής, τα οποία αργότερα διαπιστώνεται ότι είναι πλαστογραφημένα, δεν προστατεύεται κατά κανόνα από το κοινοτικό δίκαιο, αλλά συγκαταλέγεται στον γενικό εμπορικό κίνδυνο. Ο κοινοτικός νομοθέτης προέβη με το άρθρο 904, στοιχείο γ΄, του κανονισμού εφαρμογής του ΚΤΚ σε μια σαφή στάθμιση κινδύνων, η οποία δεσμεύει τα κοινοτικά δικαστήρια κατά την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου [65].

177. Καθόσον η αναιρεσείουσα συνάγει από τη νομολογία των κοινοτικών δικαστηρίων ότι η Επιτροπή όφειλε να προβεί σε μια γενική στάθμιση των λόγων επιείκειας και των κινδύνων, η νομολογία που επικαλείται είναι αυτή ακριβώς στην οποία δεν μπορεί να στηριχθεί. Η παρατιθέμενη από αυτή απόφαση Bonn Fleisch [66] αφορούσε πλημμελή συμπεριφορά τόσο των τελωνειακών αρχών των κρατών μελών όσο και της Επιτροπής κατά την άσκηση των καθηκόντων επιμελείας που έχει, ως προς την οποία δεν υπάρχει εν προκειμένω καμία ένδειξη [67]. Το ίδιο ισχύει για την προπαρατεθείσα απόφαση Eyckeler & Malt [68].

178. Επομένως, και αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμος.

64 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Ιουλίου 1983, 117/81, Geist κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 2191, σκέψη 7). Αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 1992, Τ-43/90, Díaz García κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1992, σ. II-2619, σκέψη 54), της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, Τ-261/97, Orthmann κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ.Υπ. 2000, σ. I-A-181 και II-829, σκέψεις 33 και 35), και της 3ης Δεκεμβρίου 2003, Τ-16/02, Audi κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 2003, σ. II-5167, σκέψεις 97 και 98).

65 — Βλ. ανωτέρω τα σημεία 70, 112 έως 115.

66 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σκέψεις 115 έως 117.

67 — Βλ. ανωτέρω τα σημεία 163 και 169.

68 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 24.

9. Επί του ενάτου λόγου αναιρέσεως: Παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ

179. Με αυτόν τον ένατο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ, το οποίο περιορίζει την εκ των υστέρων βεβαίωση (εκ των υστέρων είσπραξη) για λόγους προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου [69]. Ο σκοπός αυτής της διατάξεως έγκειται στην προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του οφειλέτη δασμών ως προς το βάσιμο όλων των στοιχείων που υπεισέρχονται στην απόφαση περί εκ των υστέρων εισπράξεως των δασμών [70].

180. Η διάταξη αυτή εξαρτά από τρεις σωρευτικές προϋποθέσεις τη δυνατότητα μη εισπράξεως εκ των υστέρων από τις εθνικές αρχές. Από τη στιγμή που πληρούνται οι τρεις αυτές προϋποθέσεις, ο οφειλέτης έχει δικαίωμα στη μη είσπραξη της τελωνειακής οφειλής [71]. Κατ' αρχάς, οι δασμοί πρέπει να μην εισπράχθηκαν κατόπιν λάθους των ιδίων των αρμοδίων αρχών. Στη συνέχεια, το λάθος των αρχών αυτών πρέπει να είναι τέτοιας φύσεως ώστε λογικά να μην μπορούσε να ανακαλυφθεί από τον καλόπιστο οφειλέτη, παρά την επαγγελματική του πείρα και την επιμέλεια που έπρεπε να επιδείξει. Τέλος, αυτός πρέπει, όσον αφορά την τελωνειακή του διασάφηση, να έχει τηρήσει όλες τις διατάξεις της ισχύουσας ρυθμίσεως [72].

181. Κατ' ουσίαν, μεταξύ των διαδίκων ερίζεται το ζήτημα της έννοιας του όρου «λάθος», το οποίο η αναιρεσείουσα θεωρεί ότι συντρέχει στη συγκεκριμένη περίπτωση. Προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν έλαβε υπόψη την ενεργό σύμπραξη των τουρκικών αρχών κατά την έκδοση και χρησιμοποίηση των επίδικων 32 πιστοποιητικών A.TR.1.

182. Τόσο για νομικούς όσο και για πραγματικούς λόγους, ο ισχυρισμός αυτός δεν μπορεί να τύχει αποδοχής.

183. Κατ' αρχάς πρέπει να σημειωθεί ότι η καλόπιστη προσκόμιση πλαστογραφήσεων επίσημων εγγράφων, ιδίως στην περίπτωση πλαστογραφημένων πιστοποιητικών προτιμησιακού καθεστώτος, δεν μπορεί υπό νομικό πρίσμα να έχει ως αποτέλεσμα ένα «λάθος» κατά την έννοια του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ [73]. Πράγματι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, για να γίνει δεκτό ένα τέτοιο λάθος απαιτείται πράξη των τελωνειακών αρχών

69 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 1992, C-210/87, Belovo (Συλλογή 1992, σ. I-4937, σκέψη 14), και της 5ης Οκτωβρίου 1988, 210/87, Padovani (Συλλογή 1988, σ. 6177, σκέψη 6).

70 — Αποφάσεις Mecanarte (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 11, σκέψη 19) και της 14ης Νοεμβρίου 2002, C251/00, Ilumitrónica (Συλλογή 2002, σ. I-10433, σκέψη 39).

71 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 1ης Απριλίου 1993, C-250/91, Hewlett Packard France (Συλλογή 1993, σ. I-1819, σκέψη 12), Faroe Seafood κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 84), και της 19ης Οκτωβρίου 2000, C-15/99, Sommer (Συλλογή 2000, σ. I-8989, σκέψη 35).

72 — Αποφάσεις Hewlett Packard France (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 71, σκέψη 13), της 14ης Μαΐου 1996, Faroe Seafood κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 83), της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-370/96, Covita (Συλλογή 1998, σ. I-7711, σκέψεις 25 έως 28), και της 11ης Οκτωβρίου 2001, C-30/00, William Hinto & Sons (Συλλογή 2001, σ. I-7511, σκέψεις 68, 69, 71 και 72).

73 — Έτσι, επίσης, Alexander, S., *Zollkodex*, όπ.π. (υποσημείωση 10), άρθρο 220, σημεία 18, 65.

και αιτιώδης συνάφεια μεταξύ αυτής και του λάθους τους [74].

184. Με βάση αυτή τη νομολογία, νομίζω ότι μπορεί να θεωρηθεί εύλογη μια οριοθέτηση μεταξύ του νομικού όρου «λάθος» και αυτού της «πλαστογραφήσεως» υπό την έννοια ότι ο πρώτος προϋποθέτει κατ' ανάγκη μια (έστω και αντικειμενικώς ελαττωματική) πράξη των τελωνειακών αρχών στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς τους [75], ενώ μια «πλαστογράφηση» σημαίνει κατ' αρχήν εκ προθέσεως πράξη αναρμόδιων τρίτων [76]. Με αυτή την οριοθέτηση καθίσταται σαφές ότι αμφότεροι οι όροι συνδέονται βασικά με διαφορετικές καταστάσεις.

185. Κατά συνέπεια, οφειλέτες δασμών, οι οποίοι επικαλούνται καλοπίστως πλαστογραφημένα πιστοποιητικά προτιμησιακού καθεστώτος που δεν έχουν εκδοθεί από αρμόδιες αρχές των τρίτων χωρών, δεν απολαύουν προστασίας δικαιολογημένης εμπιστοσύνης κατ' αυτή τη διάταξη [77]. Αυτή η άποψη συμβαδίζει με τη νομολογία του Δικαστηρίου σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής αυτής της διατάξεως. Σε συμφωνία με τη νομολογία του Δικαστηρίου για τη διαγραφή ή την επιστροφή εισαγωγικών δασμών κατά το άρθρο 239 του ΚΤΚ γίνεται επίσης δεκτό ότι πλαστογραφημένα πιστοποιητικά προτιμησιακού καθεστώτος αποτελούν μέρος του εμπορικού κινδύνου, κατά του οποίου ο εισαγωγέας οφείλει να λάβει ο ίδιος τις αναγκαίες προφυλάξεις [78]. Το γεγονός ότι ο εισαγωγέας είναι καλόπιστος δεν τον απαλλάσσει της ευθύνης του προς εξόφληση της τελωνειακής οφειλής, δεδομένου ότι αυτός είναι ο καταθέτης της διασαφήσεως για το εισαχθέν εμπόρευμα. Ο εισαγωγέας ευθύνεται ο ίδιος για την πληρωμή των επιβαρύνσεων και για το νομότυπο των εγγράφων που υποβάλλει στις τελωνειακές αρχές, ακόμη και αν δεν μπορεί πλέον να μετακυλίσει τη ζημία του [79]. Επομένως, μόνον ο εισαγωγέας ευθύνεται, κατ' αρχήν, για ενδεχομένως αφερεγγυότητα απορρέουσα από τη μη διαγραφή δασμών. Ούτε το μέγεθος της οφειλής, της οποίας ζητείται η διαγραφή, αποτελεί, αυτό καθεαυτό, στοιχείο ικανό να διαμορφώσει την εκτίμηση των προϋποθέσεων από τις οποίες

74 — Βλ. τις αποφάσεις Mecanarte (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 11, σκέψη 23) και Ilumitrónica (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 70, σκέψη 42), και τη διάταξη του Δικαστηρίου της 9ης Δεκεμβρίου 1999, C-299/98 P, CPL Imperial 2 και Unifrigo κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-8683, σκέψη 32).

75 — Κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου, η έννοια του λάθους δεν περιορίζεται σε απλώς σφάλματα αντιγραφής ή υπολογισμού των αρμοδίων αρχών, αλλά περιλαμβάνει οποιοδήποτε λάθος που καθιστά ελαττωματική τη ληφθείσα απόφαση, όπως ιδίως συμβαίνει στην περίπτωση μη ορθής ερμηνείας ή εφαρμογής των εφαρμοστέων κανόνων δικαίου (απόφαση Mecanarte, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 11, σκέψη 20).

76 — Όπου η εκ προθέσεως αναρμοδίως πράξη τρίτων συνίσταται στην παραγωγή ενός μη γνησίου ή στην παραποίηση ενός υπάρχοντος γνησίου εγγράφου προς τον σκοπό εξαπατήσεως στο πλαίσιο των εννόμων σχέσεων όσον αφορά την προέλευσή του.

77 — Απόφαση Pascoal & Filhos (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 11, σκέψη 59 επ.). Ο Sack, J., όπ.π. (υποσημείωση 7), τόμος 1, C. II, σημείο 79, σ. 26, επισημαίνει ότι στο πλαίσιο της εκ των υστέρων εισπράξεως δεν αναγνωρίζεται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη σε πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα, διότι άλλως δεν θα ήταν ουσιαστικά ποτέ δυνατή η εκ των υστέρων είσπραξη σ' αυτές τις περιπτώσεις και ο πειρασμός χρησιμοποιήσεως τέτοιων εγγράφων θα ελάμβανε τεράστιες διατάσεις. Επί πλέον, αναφέρεται στη ρύθμιση του άρθρου 904, στοιχείο γ΄, του κανονισμού για την εφαρμογή του ΚΤΚ.

78 — Διάταξη CPL Imperial 2 και Unifrigo κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 74, σκέψη 37 επ.), απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουνίου 1998, Τ-10/97 και Τ-11/97, CPL Imperial 2 και Unifrigo κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-2231, σκέψη 62 επ.).

79 — Απόφαση Van Gend και Loos (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 11, σκέψεις 16 και 17). Κατά τον Dolfen, M., «Nacherhebung, Erstattung und Erlass von Abgaben nach dem neuen Zollkodex», *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, τεύχος 24/1993, σ. 759, ο οφειλέτης των επιβαρύνσεων φέρει αποκλειστικώς τον κίνδυνο από το ότι ένα εμπορικό έγγραφο, παραδείγματος χάριν για την καταγωγή του εμπορεύματος, αποδεικνύεται πλαστό στο πλαίσιο ενός μεταγενέστερου ελέγχου.

εξαρτάται η εν λόγω διαγραφή[80]. Αντιθέτως, δεν μπορεί λογικά να απαιτείται από την Κοινότητα να υφίσταται τις δυσμενείς συνέπειες από την παράνομη συμπεριφορά τρίτων.

186. Η νομολογία αυτή μπορεί να έχει κατ' αναλογία εφαρμογή στην υπό κρίση περίπτωση. Ενδείκνυται εν προκειμένω η παραπομπή στις απαλλαγμένες νομικού σφάλματος διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών από το Πρωτοδικείο, σύμφωνα με τις οποίες τα 32 επίμαχα πιστοποιητικά A.TR.1 συνιστούν πλαστογραφίες, οι οποίες έγιναν χωρίς τη σύμπραξη των τουρκικών αρχών. Λαμβανομένων υπόψη των ανεπαρκών αποδείξεων της αναιρεσείουσας, το Πρωτοδικείο δεν είχε κανένα λόγο να δεχθεί ότι υπήρξε ενεργός δράση εκ μέρους των τουρκικών αρχών κατά την έκδοση των πλαστογραφημένων πιστοποιητικών. Κατά τούτο, επιτρεπτώς και ορθώς το Πρωτοδικείο απέρριψε τον τρίτο λόγο προσφυγής ως αβάσιμο.

187. Δεδομένου ότι με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Πρωτοδικείο δεν παρέβη το άρθρο 220, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, του ΚΤΚ, και ο ένατος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμος.

V — Αποτέλεσμα της εξετάσεως

188. Κατόπιν των προεκτεθέντων, η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

VI — Δικαστικά έξοδα

189. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στην κατ' αναίρεση διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118 του ιδίου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

80 — Το ποσό της τελωνειακής οφειλής που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα συνδέεται με την οικονομική βαρύτητα των εμπορευμάτων, ειδικότερα δε με το ποσό των δασμών και των φόρων που επιβαρύνουν τα εν λόγω εμπορεύματα. Το γεγονός ότι το ποσό που ζητείται για εισαγωγικούς δασμούς μπορεί να είναι σημαντικό συγκαταλέγεται στην κατηγορία των επαγγελματικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο επιχειρηματίας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, την απόφαση Faroe Seafood κ.λπ., προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 13, σκέψη 115). Επομένως, το μέγεθος της οφειλής της οποίας ζητείται η διαγραφή δεν είναι, αυτό καθεαυτό, στοιχείο ικανό να διαμορφώσει την εκτίμηση των προϋποθέσεων από τις οποίες εξαρτάται η εν λόγω διαγραφή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Σεπτεμβρίου 2005, Τ-53/02, Ricosmos BV κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3171, σκέψη 161).

VII — Πρόταση

190. Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της και

— να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα έξοδα της διαδικασίας, περιλαμβανομένων των εξόδων της σε πρώτο βαθμό δίκης.